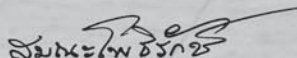

วรรณะ ๓
ลักษณะ
ของคณาชั้นสูง

สมชาย ธรรมสาร

หนังสือโครงการทิ้งห้อย อันดับที่ ๒/๒๕๕๒

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ
ISBN 978-974-8287-89-8

หนังสือโครงการหิ้งห้อย อันดับที่ ๒/๒๕๕๒

วรสว : ๙ : สักขนะของคณชั้นสูง

สมชายโพธิ์ออน

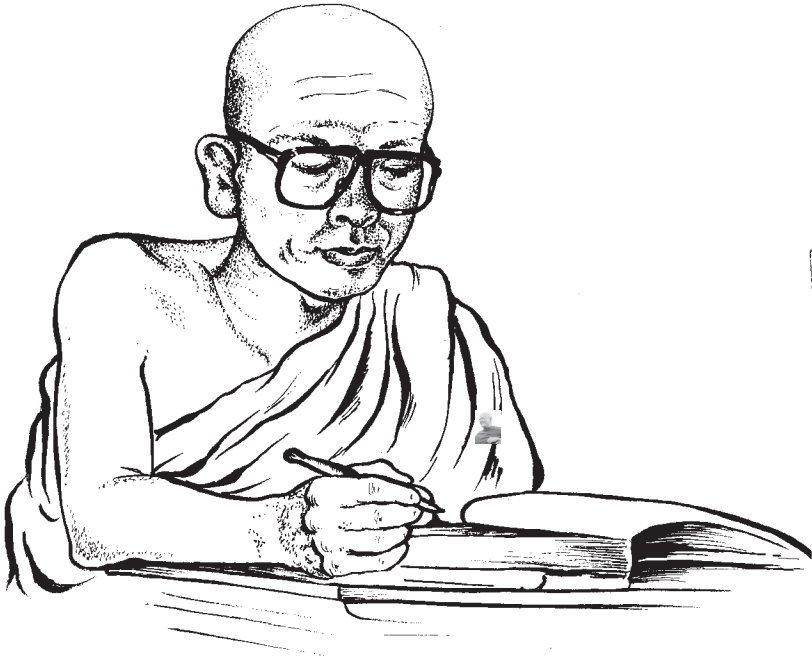
จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม
ปีที่พิมพ์ เมษายน ๒๕๕๒

ผู้จัดจำหน่าย ธรรมทัศน์สมาคม
๖๗/๗-๘ ซ.๔๘ ถ.นวมินทร์ บึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐
โทร.๐-๒๓๗๕-๔๕๐๖, ๐-๒๓๗๓-๔๐๒๗
โทรสาร ๐-๒๓๗๕-๔๕๐๖

ผู้จัดพิมพ์
พิมพ์ที่ บริษัท ฟ้าอภัย จำกัด
๖๔๔ ซ.๔๔ ถ.นวมินทร์ บึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐
โทร.๐-๒๓๗๕-๘๕๑๑ โทรสาร ๐-๒๓๗๕-๗๘๐๐

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา นางสาวลัดดา ปิยะวงค์รุ่งเรือง

ราคา ๒๐ บาท

สมณะโพธิรักษ์

แสดงธรรมก่อนฉัน

ณ พุทธสถานสันตติโสภณ

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๐

เจริญธรรม ท่านิกดี ท่านผู้ที่ไฝ่ธรรมของพระพุทธเจ้าอยู่ทั้งหลาย
วันนี้เป็นวันสำคัญทางศาสนา วันเพ็ญเดือน ๘ มี**พระพุทธ**
พระธรรมพระสงฆ์อุบัติขึ้นครบสมบูรณ์ มันยิ่งใหญ่ นะ มนุษยชาติ
มีพระพุทธมีพระธรรมมีพระสงฆ์ เป็นวันที่น่าจะระลึกถึงวาระสำคัญ
เช่นนี้อย่างยิ่ง และน่าจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

👁️ กำเนิดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ก็เกิดพระพุทธในเดือน ๖ เกิดเจ้าแห่งพุทธศาสนา เกิดพระศาสดาของพุทธขึ้นมา พระองค์ท่านองค์เดียว ตรัสรู้ก่อนเพื่อน ตรัสรู้ถึงวิเศษสุดที่เป็นอารยธำ ๔ เรียบร้อย ถึงที่เป็นธรรมะอยู่ที่ท่านพระองค์เดียว ยังไม่ได้เปิดเผย ยังไม่ได้แพร่ออกไปไหนเลย จนกระทั่งมาพบปัญจวัคคีย์ในเดือน ๘ ท่านดำเนินมาถึงอุรุเวหาเสนานิคม มาพบปัญจวัคคีย์ แล้วก็เริ่มเทศน์ แสดงพระธรรมออกมา

พระสูตรแรกออกจากพระโอษฐ์ ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร พระพุทธเจ้าตรัสความสุดโต่ง ๒ อย่าง เพราะว่าปัญจวัคคีย์สุดโต่งไปยึดแบบฤๅษี นั่งหลับตาอยู่ในป่าตะพึดตะพือ เป็นเรื่องอัตต-กิลมถานุโยค ติดอัตตา สุดโต่งไปในทางหนึ่ง หนีโลกไปอยู่ในป่าในเขา ในถ้ำ มันเป็นการทรมานตนเองหรือทำความลำบากให้ตนเอง ชนิดหนึ่ง ที่ลำบากก็เพราะว่าต้องอุตสาหะ พยายามตัดจิตตัดใจ พยายามเลิกละ พยายามกดข่ม พยายามสู้กับชีวิต ไม่ให้อารมณ์อาลัย ไม่ให้คิดนึก ไม่ให้ห่วงวายเป็นที่อยากทางกามอีก ใช้วิธีนานาประการ เราไม่ต้องไปพูดถึงวิธีที่ทารุณ หรือว่า...เป็นความทุกข์ทรมาน อย่างที่เราต้องไปทำอุตริซึ่งแปลกๆ พิสดารนะ จะไปทรมานนั่งในหมามบนตะปู ทรมานทูปตัวเอง ทำตัวเองให้มันทุกข์อย่างเห็นชัดๆ เป็นแบบหยาบๆ ตื่นๆนะ ใครก็รู้ อย่างนั้นเรียกว่าทรมานแน่นอน ทรมาน

อย่างที่คนธรรมดาไม่จำเป็นจริงๆ ไม่กล้าหрок มันอู้ฮู!หนักแบบนั้นนะ
ชั้ดอยู่แล้ว แต่อย่างนี้ก็“กิลมละ”ถือว่าเป็นการทรมานตน ทำความ
ลำบากเหมือนอย่างที่ว่าญวักคีย์เป็น คือความสุดโต่งทางหนึ่ง

ความสุดโต่งอีกทางหนึ่งคือความสุดโต่งทางกาม คนที่อยู่
สังคมทุกวันนี้เต็มไปด้วยกามสุขัลลิกะ ไปติดรูป รส กลิ่น เสียง
สัมผัส ปรุงกันบ้าง บอๆ ไปสารพัดสาระเพ แล้วก็หลงว่าเป็นสุข
ปรุงขึ้นมาบำรุงบำเรอใจที่ตัวเองสมมุติเอาไว้ รูปร่างนี้สวย ฉ้นพอใจ
รูปร่างนี้ แหมm ละเอียด ดูแล้วร่อยใจ มันเป็นรส รสสนุก รสร่อย
รสเพลิดเพลิน รสสมอกสมใจ เรียกว่าภาษาอะไรก็ได้ ภาษาพระ
ท่านเรียกว่าอัสสาทะ อัสสาทะนี้รวมไว้หมด เป็นรสเสพย์ เสพย์
มาแล้วสุขใจ เป็นกามสุขัลลิกานุโยค

พระพุทธเจ้าปลุกให้“ตื่น”จากอาการยึดติดในภพที่เป็นอตัตา
สภาพหลงรูปฌาน อรูปฌาน หลงภพ สะกจดจิตไว้ อย่างนี้ต้องใช้
ความอุตสาหะ บำเพ็ญตลอดเวลา ต้องภาวนาอยู่ตลอดเวลา
ทึ่งไม่ได้จริงๆ การนั่งหลับตาสะกจดจิตแบบฤษีนี้ต้องภาวนา
หมายความว่าต้องปฏิบัติประพตตลอด จบไม่ได้ ต้องทำต่อ จน
ตายก็ต้องทำอยู่ ต้องพากเพียรปฏิบัติ ถ้าไม่ทำนะเรือ ลองได้เลย
วิธีนี้ต้องฝึก ต้องทำซ้ำๆๆ กดเอาไว้ ถ้าไม่กดเด็ยมันจะขึ้นมา
กดๆอยู่อย่างนั้นแหละ ยังไม่ช้อเสอะที่แท้หрок

อเสอะนี้คือไม่ต้องทำต่อแล้ว จบการศึกษาทั้งภาคทฤษฏีและ
ภาคปฏิบัติ จบได้แล้ว สมบูรณ์แล้ว ไม่ต้องศึกษาอีกทั้งภาคทฤษฏี

ภาคปฏิบัติ และผลสำเร็จนี้ ยั่งยืน ไม่แปรเป็นอื่นไปตลอดอีกด้วย
พระพุทธเจ้าไปศึกษากับอาหารดาบสอุทกดาบส เป็นฤๅษี
อุทกดาบสอาหารดาบส เข้าใจอรรถกถาญาณุโยค ซึ่งเป็น“อตฺตา” ที่
ถือว่าเป็น“ความลำบาก”(กิลมละ) เป็นนามธรรมขั้นปรมาตฺถ์ด้วย คือต้อง
“ลำบาก”ที่เป็นภาระกับการทำรูปฌาน-อรูปรฌาน หยุดทำก็ไม่เกิดรูป
ฌาน-อรูปรฌาน ซึ่งยังทำความเกิด จึงยังไม่พ้นความเป็น“อตฺตา”
ไม่ใช่“ความลำบาก”กิลมละขั้นหยาบๆตื้นๆเท่านั้น ซึ่งหยาบๆตื้นๆ
แบบนี้ใครๆก็เข้าใจได้ง่ายๆ ไม่ต้องอาศัยปัญญาลึกซึ้งอะไร ก็รู้อยู่
แล้วละ อย่างนั้นไม่ผิด แต่มันระดับง่าย ไม่รู้จักอตฺตาให้ลึกซึ้งขึ้น
ไปอีก

กิลมละ หมายความว่า ความลำบาก ทุกข์ทรมานลำบากอยู่
แต่ไม่พ้นอตฺตา อนุโยค แปลว่า ความพากเพียร อาตมาแปล
อตฺตกิลมถานุโยคว่า พากเพียรทำความลำบากลำบากแต่ไม่รู้จักอตฺตา

ส่วนความลำบากแบบหยาบๆตื้นๆ โอ๊ย! มันก็ต้องลำบากต้อง
ทรมานซี้ ก็ไปยืนเข่งแก๊งกอย ยืนขาเดียว กินซี้ นั่งบนตะปู ทรมาน
อะไรแล้วแต่ ก็ใช่สิอย่างนั้นมันลำบากแน่ๆอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาอะไร
การทรมานตนแบบนี้มันไม่หมดอตฺตา เขาจะทำลายอตฺตาวิธีนั้น
มันไม่ใช่ปรัชญาของพุทธเลยนะ ก็รู้ง่ายๆทั่วไปอยู่แล้ว แต่“อตฺตา”
ที่เป็นรูปฌาน-อรูปรฌานนี้ ก็ยังลำบากที่ต้องทำมันอยู่ ไม่หมดอตฺตา
ไม่มีจบกิจ ต้องทำให้เกิดรูปฌานอรูปรฌานจึงจะเกิด“ฌาน”ได้ หยุด

ทำก็ไม่มี“ฉาน” ซึ่งต่างจาก“ฉาน”ของพุทธที่บรรลุสูงสุดแล้วก็จบกิจ หมดอัตตา ที่เป็นตัวตนของกิเลสนิรวณฺ์สนิท “ฉาน”คือกิเลสนิรวณฺ์ไม่มีประจําจิตเลย ฉานติดตัวตลอดกาล ไม่ต้องทำอีก

พระพุทธเจ้าตรัสสอนคนที่มีบุญบารมีแล้วอย่างปึงญวักคิย ก็ไม่ช้าไม่นานหรอก แป็บเดียวแหละ วันเดียวพระโกณฑัญญะบรรลุโสดาบันในวันนั้น พอบรรลุโสดาบันในวันนั้นก็ขอบวช มีผู้บรรลุธรรมตามพระพุทธเจ้าเข้ากระแสดเลย ขอบวชเป็นพระสงฆ์พระพุทธเจ้าก็ตรัส เอหิกิขุฯ ไม่มากพิธี ใหม่ๆ แรกๆ ไม่มีพิธีการอะไรเลย บวชก็บวช มาเป็นพระภิกษุรูปแรก โดยเอหิกิขุอุปสัมปทา “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” บอกแค่นั้น เป็นภิกษุสำเร็จแล้ว ไม่มีพิธีอะไรมากมาย แต่แรกก็บริสุทธิ์กันอย่างนี้

ดังนั้น ในวันเพ็ญเดือน ๘ นั้น มีพระพุทธเจ้าแล้ว นั้นหนึ่งพอเทศน์ออกมาก็เป็นพระธรรมคำสอน เกิดพระธรรม นี้สอง เมื่อพระโกณฑัญญะบวชก็เกิดพระสงฆ์ขึ้นมาครบรัตนตรัยวันนี้แหละ เป็นสาม ก็มีพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์ครบวันเพ็ญเดือน ๘

อาสาพระนี่แปลว่าเพ็ญเดือน ๘ อันนี้ตามประวัติศาสตร์ ตามตำนานของศาสนาพุทธ เราควรจะทำมาใช้เป็นประโยชน์ประเทศไทยเราจึงได้กำหนดวันนี้เป็นวันสำคัญทางศาสนาพุทธ

วิสาขบูชาก็เป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ วันปรินิพพานของพระพุทธเจ้า แต่คนละปีกันนะ ประสูติก่อนพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน ๘๐ ปี ตรัสรู้เมื่อพระพุทธเจ้าอายุ ๓๕ พรรษา ปรินิพพานเมื่อ

พระพุทธเจ้าอายุ ๘๐ แต่ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๖ ของปีนั้นๆ

เราในฐานะพุทธศาสนิกชนควรจะสำคัญตน ตั้งใจที่จะบำเพ็ญ
ศึกษาตั้งใจที่จะล้มผัสตะต้องคลุกคลีเกี่ยวข้องกับธรรมะให้มากขึ้นๆ
วันสำคัญใดๆๆ ก็จัดขึ้นมาบ้าง เวลาที่เราไปสำเร็จสำราญ ลืมธรรมะ
ลืมศาสนาเสียก็ตั้งเยอะ เพราะฉะนั้นมีวันเหล่านี้ขึ้นมา ก็ควรกำหนด
สำคัญกับตัวเรา เขาจะกำหนดวันสำคัญทางศาสนาขึ้นมา มากวัน
กว่านี้ได้ยิ่งดี กำหนดลงไปถึงวันพระวันโกน ยังไม่พอ เรามาวัดน้อยไป
เอาวันเกิดของเราอีก วันเกิดปีหนึ่งมีหนึ่งเดียว แต่ถ้าไปนับเอาวันใด
วันหนึ่งในอาทิตย์หนึ่ง เราเกิดวันอังคาร ก็มาวัดทุกอังคาร ก็ได้วัน
ที่มาวัดมากขึ้น แต่คุณอยู่รอดไหมล่ะ...ไปทำมาหากินอย่างทุกวันนี้
ไหวไหม ไหมไหว คุณอาจจะต้องใช้เวลาทำมาหากินมากหน่อย แต่
ถ้าใครมาได้ไหว จัดระบบชีวิตแล้วมาได้ก็มา โดยเฉพาะมาพบสมณะ
มาพบสัตบุรุษ ได้ฟังธรรมมากบ้างน้อยบ้างก็ตาม หรือได้มาคบคุ่น
การคบคุ่นนี้ภาษาบาลีว่าอาเสวนา “ความเลื่อม๗ประการ” ข้อที่ ๑
ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ คือ “ขาดการเยียมเยียนภิกษุ” ข้อที่ ๒
“ละเลยการฟังธรรม” ข้อที่ ๓ “ไม่ศึกษาในอธิศีล” อย่างนี้เป็นต้น มัน
ก็แจ่มอยู่ชัดๆ ว่า ให้คบสมณะเสมอพยายาม ฟังธรรม พยายามศึกษา
ปฏิบัติศีลให้ยิ่งๆขึ้น จึงจะไม่เลื่อม

๑ อาเสวนาคบคุ่นอยู่ในสังคม

หลักวิธีปฏิบัติที่สำคัญ เมื่อเรามีสัมมาทิฏฐิแล้ว มีอยู่ ๓ หลักสำคัญคือ *อาเสวนา ภาวนา พหุสีกัมมัง* เมื่อเข้าใจถูกทางแล้ว ก็ต้อง **อาเสวนา** *อาเสวนา* หมายความว่า *คบคุ่น* ไม่ใช่หนีสู่ป่าสู่เขา สู้ถ้า ไปสู่ป่าสู่เขาสู้ถ้าก็ดีอีกปริยาย เป็นการทดสอบชนิดหนึ่ง ศาสนาฤๅษีนี้ออกสู่ป่าสู่เขาสู้ถ้ากันเป็นธรรมเนียม ก็พูดกันติดปากเป็นสำนวน พระพุทธเจ้าท่านไม่อยากจะขัดข้องขัดแย้งอะไร การไปปฏิบัติในป่ามันก็มีเชิงติบางนัยเหมือนกันที่พรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากน้ำ หรือไปอยู่ป่าเพื่อพิสูจน์ภูมิธรรมของตนในขั้นสูง ผู้จะไปปฏิบัติในป่า ต้องมีภูมิสูงเพียงพอจึงจะสมควรไปพิสูจน์ภูมิธรรมตามที่จำเป็น ผู้ไม่จำเป็นก็ไม่ต้องไปพิสูจน์ธรรมในป่า จึงตัดทิ้งการเข้าสู่ป่า ทิ้งไปเลยซะทีเดียวก็ไม่ได้

เอาความหมายง่ายๆ เมื่อภิกษุบวชแล้วก็อย่าไปคลุกคลีกับโลกีย์เขาเลย มาอยู่ในส่วนในสัดตามฐานานุกรม เราเป็นผู้ที่ต่างจากคฤหัสถ์แล้ว เพราะฉะนั้นที่อยู่ก็ควรเป็นปฏิรูปเทสวาสะ เป็นสถานที่ที่ควรอยู่ ไม่ใช่ไปคลุกคลีเกี่ยวข้อง สมัยก่อนป่ามันเยอะ ออกมานิดหน่อยก็ป่าแล้ว ป่ากับเมืองมันใกล้กันนะ เดี่ยวนี้มันห่างกันเยอะเลย พอบอกออกสู่ป่า เราก็เลยรู้สึกว้า โอ้โห! โกล ออกป่าทีหนึ่งก็ต้องเตรียมตัว ดีไม่ดี ต้องมีเป้ มีเครื่องมือ ต้องมีอุปกรณ์ ไปกินไปใช้มากมาย

แต่สมัยโบราณนั้น ขนาดพระพุทธเจ้าอยู่ป่า พระพุทธเจ้า
อยู่บนภูเขาศิขณภูฏกับสงฆ์ตั้งเยอะแยะ พระเจ้าอชาตศัตรูทุกข์ร้อน
มากมาย ท่านลำนึกถึงตัวเองได้ฆ่าพ่อ ทุกข์ ไปหาอาจารย์ไม่รู้ก็
อาจารย์ อาจารย์ไหนๆ ก็ปลดทุกข์นี้ให้ไม่ได้เลย

ชีวกโกมารภัจจ์ก็เลยแนะนำว่า ไปหาพระพุทธเจ้าใหม่ อาจารย์
องค์นี้สำคัญนะ พุดกันตอนนั้นเย็นแล้วนะ มืดแล้ว หมอโกมารภัจจ์
ทูลพระเจ้าอชาตศัตรู สาธยายถึงคุณของพระพุทธเจ้า ๙ ประการ*
พระเจ้าอชาตศัตรูไม่มีทางออก ก็ไป

คิดดูซิ ไปป่านะ มืดแล้วด้วย และไป..ก็ไม่ใช่ธรรมดาหรือ
มีขบวนโยธาม้าช้าง แต่ก่อนมีม้า ช้าง แล้วก็มีพลทัพไป เดินไปถึงที่
พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ก็คิดดูซิว่ามันไกลกันไหมล่ะ วิ่งพระเจ้า
อชาตศัตรูกับป่า ถ้าไกลจะไปได้หรือ ไม่ได้ใช้เครื่องยนต์เครื่องบิน
เมื่อไหร่จะได้ไปง่ายๆ ถ้าเชื่อว่าไกลจริงๆ เหมือนอย่างทุกวันนี้ อยู่
ในวังจะไปป่า จ้างก็ไม่ไปเย็นนั้นแน่ ต่อให้มีรถยนต์ชนิดดีก็ตาม

---

* พุทธคุณ ๙ ประการ คือ ๑. อรหิ ทรงเป็นพระอรหันต์ ๒. สมมา
- สมพุทโธ ตรัสรู้เองโดยชอบ ๓. วิชชาจรณสมปนฺโน ทรงถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ ๔. สุกโต เสด็จไปได้แล้ว ๕. โลกวิทู ทรงรู้แจ้งโลก
๖. อนุตฺตโร บริสทมฺมสารถิ ทรงเป็นสารถีฝึกคน ที่ฝึกได้ไม่มีใครยิ่งกว่า
๗. สตฺถา เทวมนุสฺสานิ ทรงเป็นศาสดา ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
๘. พุทฺโธ ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ๙. ภควา ทรงเป็นผู้มีโชค

ถ้าจะไปจริงๆ เวลามืดแล้วป่านนั้นก็ต้องไปเครื่องบินแหละ ไซ้ไหม
นี่เป็นหลักฐานยืนยันสำนวนที่ว่า "ออกสู่ป่า" นั้น ไม่ได้มี
ความหมายอย่างที่เรเข้าใจกันทั่วไปทุกวันนี้ มันคนละเวลากะ
สภาพภูมิประเทศ อะไรต่างๆ นานา มันต่างกันไปหมด พวกเรา
สมัยนี้ก็เลยคิดไม่ออก พอเอาอธิบายให้ฟัง คุณจะเข้าใจ คำว่า
ออกสู่ป่าก็ดี อยู่ป่าเป็นวัตรก็ดี ว่า ไม่ใช่คนละแดน คนละที่กับ
สังคมมนุษย์ ไม่สัมพันธ์กันเลย ไม่ใช่ซะ

ศาสนาพุทธไม่ได้สอนให้หนีจากสิ่งที่เป็นเหตุปัจจัยที่จะ
ก่อให้เกิดกิเลสอย่างตื้นๆ รวมไปถึงหมด เหตุปัจจัยนั้น เมื่อสัมผัสด้วย
ทวารทั้ง ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจแล้วมันยั่วกิเลสเราจริงๆ ต้องเห็น
ของจริงว่า กิเลสเกิด มันเป็นเช่นนี้ๆ ในขณะที่มันกำลังเกิดอยู่หัดๆ
เพราะมีเหตุทำให้เกิดสัมผัสตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจอยู่ที่เดียว ใน
ปัจจุบันธรรมนั้นๆ เห็นกันโต้งๆ อยู่จริงๆ ไม่ใช่รู้แต่ทฤษฎี ไม่ใช่
รู้จักกิเลสเมื่อตอนที่อยู่ในภวังค์ นั่งหลับตาสะกดจิตแล้วก็หลับตา
เข้าสมาธิ พอเข้าสมาธิแล้วก็อ่านอาการจิตในภวังค์เท่านั้น

มันไม่ได้มีอะไรยั่วตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันไม่ได้มีกิเลส
เกิดจริง ในปัจจุบันนั้น อาจจะมีส่วนสำหรับบางคน แม้แต่นั้น..ยังคิดถึง
เธอมากเกินไป หรืออยากอะไร ติดอะไรก็แล้วแต่ คิดถึงมาก
อยากมาก อาจจะเป็นได้ซึ่งเป็นกิเลสทางใจเฉพาะที่เกิดในตอนนั่ง
หลับตาอยู่ในภวังค์ขณะนั้น ก็จะได้รู้จักกิเลสจริงจากการศึกษาเฉพาะ

ในวงค์เท่านั้น แต่มันไม่ครบเท่ากับมีอะไรสัมผัสตา หู จมูก ลิ้น
กาย ใจ ในชีวิตปกติจริง มันก็เท่านั้นแหละ ยิ่งสะกดจิตแล้วก็ยิ่ง ไม่
ได้เรียนรู้บทบาท ลีลาต่างๆ ของกิเลสสมบุรณ์เป็นจริงตามจริง
ทั้งหมดหรอก

ถ้ายังขี้มันก็ยิ่งแรงไซ้ใหม่ ผัสสะปัจจุบันขี้มันแหละ ตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ มันเก่งกว่า แน่กว่า มันขี้ได้มากกว่า ได้ทำแบบ
ฝึกหัดเยอะกว่า โอ้โห! กิเลสนี้มันจอมลีลา โอ๊ย! จอมบทบาท มัน
เล่นเรา แหม! นึกว่ารู้ลีลามัน ที่ไหนได้มันกระบิดกระบวนไปอีก
หลากหลายลีลา ต้องศึกษาความจริงของจริง

เพราะมีผัสสะเป็นปัจจัยเราจึงได้ทำแบบฝึกหัดที่ชัดเจน
เรียนรู้ของจริงละเอียดมากมาย ข้อสำคัญรู้แล้ววิจัยออกชัดเจน
แล้ว ทำให้มันละลดจางคลายได้ด้วยสามารถจริงใหม่คุณมีญาณอ่าน
ซ่อนลงไปได้จริง เห็นได้จริง รู้จริงว่าทำอย่างนี้ลดกิเลสได้ บางที่
กิเลสลดไป บางที่ดื้อกลับขึ้นมาใหม่ หาวิธีใหม่ฆ่ากิเลสจนกระทั่ง
มันตาย เห็นมันจางคลาย เห็นชัดๆ ตั้งแต่ตัวใหญ่ ปุณฺ ด้วหนา
จนกระทั่งมันบาง มันหาย มันไม่มี เห็นมันดับสนิท รู้ความดับนั้น
เห็นความดับของกิเลส นิโรธานุปัสสี ลักษณะความดับเป็นอย่างไร
รู้ความจริงตามความเป็นจริง มีปัญญาหยั่งรู้ กำหนดรู้ได้ชัด เป็น
ชานโต ปัสสโต วิหริติ คือ รู้อยู่ เห็นอยู่ หลุดๆ ปัจจุบันนั้นเทียว

มันมีหลอกๆ รอนๆ ใดๆ มีหลอกมีหลอนบ้าง นึกว่ามัน

ไปหมดแล้ว กลิ้งแล้ว เอ้า! รู้มันจริงๆเลย อาศัยการคบคั่น
อาเสวนา เมื่อมันทำให้กิเลสเราเกิด เราก็ฆ่ากิเลสนั้นให้ตาย เหตุ
ที่ยั่วยวนก็ยังมีอยู่ แต่จิตเราแข็งแรงเสียแล้ว จิตของเราหลุดพ้น
เพราะว่าดับกิเลสได้สนิทแล้ว เป็นเจโตวิมุตติ ปัญญาเรารู้ในวิมุตติ
นั้นเป็นปัญญาวิมุตติ วิมุตติทั้งสองสภาพเป็นอุภโตภาควิมุตติ
อุภโต แปลว่า สอง ภาคแปลว่าส่วน วิมุตติแปลว่าหลุดพ้น มีญาณ
ทัสสนะพิเศษ รู้ด้วยตน เรียกว่า ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ รู้
ของตนเอง ในจิตของตนเอง ด้วยตนเองแท้ๆเลย

วรรณะ ๙ : ลักษณะของคนชั้นสูง ๑๓

๑๖ กาวนาปฏิบัติประพาศิให้เจริญขึ้น

การคบกุ่นอาเสวนาได้ผล ก็เจริญ กาวนา คือ ทำให้เจริญ หรือก้าวหน้าหรือพัฒนาตนขึ้น เป็นการพัฒนา เป็นการศึกษปฏิบัติ ประพาศิเจริญขึ้นเรื่อยๆ ถ้าไม่เจริญ ก็ต้องรู้ แหม! แพ้เรื่อยเลย คบกุ่น ๕ ชนะ ๑ ว้า! ขาดทุนตั้ง ๔ คบกุ่น ๕ ชนะ ๒ ยังขาดทุนอยู่เลย เราต้องเอาชนะให้ได้ ถ้าคบกุ่น ๕ ชนะ ๓ เออ! ยังสอบได้ คบกุ่น ๕ ชนะ ๔ เจริญขึ้นไปแล้ว คบกุ่น ๕ ชนะ ๕ โอ้โฮ! อย่างนี้เกียรตินิยม มีหวังสำเร็จ รู้ว่าการเจริญคืออย่างไร ๑. คบกุ่นไม่ใช่หนี สู้เลย ประหมัด หนีไปนั่งหลบนั่งเลี้ยงนั่งสะกดจิตนั่นนะไม่ใช่ทางเอกของ พุทธ ถ้าปฏิบัติอย่างสัมมาทิฐิก็เป็นอุปการะยิ่งได้เหมือนกัน ซึ่งก็ต้องเรียนรู้นี้ให้เป็นสัมมาด้วย แม้จะอยู่ในภวังค์ก็เป็นทวารหนึ่ง คือทวารใจเท่านั้นเอง ส่วน ๕ ทวารนี้ โอ้โฮ! มันจริงจริงๆ

การปฏิบัติธรรมของพระพุทเจ้าจึงยากเพราะเล่นตั้ง ๖ ทวาร ถ้าไม่เก่งจริง โดนยั่วมากๆ เข้า ก็ต้องพรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออก จากน้ำ เรามาอยู่ในวงของเรามีสิ่งยั่ววนน้อยแล้ว เราไม่ได้ไปคบกุ่น ทางโน้นมาก คบกุ่นพวกเรากันเองตามธรรมชาติ แต่ก็เรื่องแทรกซึม มากับสื่อ เดี่ยวนี้สื่อสารไร้พรหมแดนมีมาก โอ้โฮ! ทางอากาศ ทาง วิทยุ ทางหนังสือพิมพ์ ทางสื่อสารนั่นๆ นี้ๆ โอ้! หลากหลายขนาดนั้น อาตมายังต้องตามเซ็นเซอร์กันพอสมควรเลย ขนาดไม่จริงนะนั่น มา

ในตลับในตู้ในกล่อง ไม่ใช่ตัวจริงสักหน่อย ยังขนาดนั้น คิดดูซิ
เดี๋ยวนี้มันร้ายกาจ มันก็มีโทษอย่างนี้แหละ ไม่ต้องหนีหรือ
แล้วเราก็ต้องพยายามพอสมควรตามฐานะ ถ้าเรารู้ตัวว่าเราไม่ไหว
อย่าไปดูวิดีโอโทรทัศน์มากมาย แม้หนังสือพิมพ์หนังสือภาพ อะไร
ก็แล้วแต่ รับประทานพอสมควร แบ่งรับแบ่งสู้ ต้องยอมพราดไม้ที่ชุ่ม
ด้วยยางออกจากน้ำ คือห่างหรือไม่คบเต็มๆ คบแค่พอสู้เต็มแรง
แต่ถ้าใครแข็งแรงแล้วจริงๆ สัมผัสแล้วมันก็จะดีขึ้น

ถ้าเชื่อว่าเจริญขึ้นไปจนกระทั่งแข็งแรง จนกระทั่งกิเลส
อ่อนแรง ก็ไม่มีปัญหาได้เรื่อยๆ จนกิเลสมันดับ เราดับกิเลสได้
จริง สิ่งที่เป็นเหตุปัจจัยก็ยังมีอยู่ แต่เราอยู่เหนือมัน จึงเรียกโลกุตระ
“เหนือมัน” มันจะยั่วจะชวนจะอย่างไรโน้นอย่างนี้ กิเลสก็ไม่ขึ้น เพราะ
กิเลสตายแล้ว มันไม่เกิดแล้ว นี่คือโลกุตระจิตมีอำนาจเหนือมันจริง

ต่างจากฤๅษี ลัทธิฤๅษีจะหนีเข้าป่าเข้าเขาเข้าถ้ำ หนีไปซุกซ่อนอยู่
ไม่ให้กระทบสัมผัสเลย ไม่รู้ไม่เห็นเลย วิธีนี้ก็ไม่ได้ เขาทำมานานแล้ว
ทำลึ้ม กดๆ ชมๆ อย่างนี้ฤๅษีมีมาก่อนพระพุทธเจ้าทำมาแล้ว พบ
มาแล้ว แต่ท่านเห็นว่าไม่ใช่ทางหลุดพ้นถาวร ทางของพระพุทธเจ้า
นั้นทำได้แล้วยั่งยืนถาวร มรรคองค์ ๘ โพชฌงค์ ๗ จรณะ ๑๕
โพธิปักขิยธรรม ๓๗ วิธีการปฏิบัติเหล่านี้ อยู่ในเมือง อยู่ในกรุง
อยู่ในสังคมธรรมดา อยู่ในนิคม ให้ประมาณตามที่อินทรีย์พละเรา
สู้ได้แค่ไหน เสร็จแล้วเราก็จะอยู่ช่วยเขา พระอาริยะหรือพระ
อรหันต์ของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ว่าหนีไปอยู่ป่าอย่างที่เดี๋ยวนี้เข้าใจกัน

แม้แค่นี้ก็มีฉันทิฎฐิแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ใน อัมพพิณฐสูตร (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๖๓) ว่าทางเสื่อมแห่งวิชาและ จรณะมีอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. หาบบริวารเข้าไปสู่ราวป่าด้วยตั้งใจว่า จักบริโภคนผลไม้ ที่หล่น และค้นหาอาจารย์

๒. เมื่อไม่สามารถจะอดทนกินแต่ผลไม้หล่นได้ ก็เลสมัน มากขึ้น ก็ละเมียดวินัย จึงถือเสียมและตะกร้าเข้าไปสู่ราวป่า ด้วยตั้งใจ ว่าจักบริโภคเหง้าไม้ รากไม้และผลไม้ คือ พรากพืช ชุดพืชมากิน และหวังจะได้พบปะสัตบุรุษเป็นอาจารย์

๓. เมื่อไม่สามารถจะหาเหง้าไม้รากไม้และผลไม้บริโภคได้ หรือกิเลสมากขึ้น จึงสร้างเรือนไฟไว้ใกล้ๆบ้านหรือนิคม แล้วบำเรอ ไฟอยู่ เพื่อหาผลประโยชน์จากคนมาทำทาน และยังหวังว่าจะได้พบ สัตบุรุษเป็นอาจารย์

๔. เมื่อไม่สามารถจะบำเรอไฟได้ แค้โรงไฟเล็กๆ ไม่จงใจพอ จึงสร้างเรือนไฟที่มีประตูสี่ด้านไว้ที่หนทางใหญ่สี่แพร่ง แล้วพำนัก อยู่ด้วยตั้งใจว่า ผู้ใดที่มาจากทิศทั้ง ๔ นี้ จะมีคนมาทำทานมากขึ้น และยังหวังว่าจะได้พบสมณะหรือพรหมณ์ผู้เป็นอาจารย์ในป่านั้น เราก็จักบำเรออาจารย์นั้น

ดังนั้น ผู้ออกไปปรอหา“อาจารย์”ในป่านี้แหละเป็นประเด็น แห่งความเสื่อม เพราะเป็นความเห็นผิด ไม่มีหรือกพระอรหันต์ใน ป่า ศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาคนหนีเข้าป่า หรือคนหลงติดป่า แต่เป็น

ศาสนาของคนในเมือง ปฏิบัติกันอยู่ในเมืองปกติสามัญ จะเข้าป่าก็เพียงเพื่อการปฏิบัติสำหรับผู้มีความจำเป็นบางคนในบางกรณีเท่านั้น จะเห็นได้ว่า เริ่มแรกพระพุทธเจ้าก็พาพระปัญจวัคคีย์ออกจากป่า เมื่อมาพบพระยสได้พระอรหันต์รวมเป็น ๖๐ รูป พระพุทธเจ้าตรัสให้เขานิกมไปสอนมนุษย์ เป็นหลักฐานที่ยืนยันชัดเจน แต่ไม่เข้าใจกันเป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจเพี้ยนไปทางฤทธิ มั่นก็เลยเห็นผิด ออกนอกเรื่องนอกทางพุทธ

อาตมาพูดก็หาว่าอาตมาว่าพระไตรปิฎกผิด ไม่ให้นับถือพระไตรปิฎก โธเอ๊ย! อาตมานี้แหละจอมนับถือพระไตรปิฎก กอดพระไตรปิฎกแจเลยแหละ แม้ภาษาเรื่องราวจะเอนเอียงไปทางฤทธิเยอะ เพราะพระไตรปิฎกฉบับที่ไทยใช้กันอยู่นี้มีพระมหากัสสปะ ซึ่งเป็นสุดยอดแห่งพระป่าตามวาสนาบารมีของท่าน เป็นประธานสังคายนารวบรวมคำสอนขึ้น คำความเรื่องราวจึงมีเชิงของพระป่ามากกว่ามาก แต่ก็ไม่มีปัญหาสำหรับผู้รู้ที่มีสภาวะสังขาร แม้จะมีเชิงหนักไปทางชวนให้หลงผิดว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ปฏิบัติแบบฤทธิดาบส แต่ดั้งเดิม คือต้องเข้าไปปฏิบัติในป่า แต่เนื้อหาแท้ในพระไตรปิฎกก็ยังบ่งชี้ชัดเจนว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีวิธีปฏิบัติแบบของพุทธ ที่ควบคู่อยู่กับสังคัมผู้คน ไม่ใช่ศาสนาพระป่า

พหุสัทกัมมัง กระทำให้มาก

วิธีของพุทธไม่หนี **อาเสวนา คบคู้**อยู่กับมันนี่แหละทำให้ เจริญได้จริงๆ เจริญ เรียกว่าภาวนา เมื่อเจริญแล้ว คุณต้องทำซ้ำ ทำซ้ำ ทำบ่อยๆ พหุสัทกัมมัง

เช่น เห็นสิ่งที่ชอบใจ อยากได้ ก็ข่มใจหรือพิจารณาให้เห็นโทษของสิ่งนั้น ไม่ไปชวนชวายเอามาให้สมใจกิเลส เขาเอามาให้ ก็ไม่เอา ถ้าได้มาด้วยเหตุอะไรก็แล้วแต่ ก็บริจาคให้คนอื่น ยกให้คนอื่นไป เห็นทีไรก็ไม่เอาทีนั้น นี่เป็นวิธีกระทำกับความโลภ

ความโกรธก็เหมือนกัน ใครพูดอะไรไม่เข้าหู ทำอะไรไม่เข้าตา ก็ข่มใจ หรือพิจารณาแง่มุมที่ต่างจากความเห็นความยึดถือของเรา ไม่ไปถือสาเขา ได้ยินสิ่งที่ไม่ชอบใจ ได้เห็นการกระทำที่เราเห็นว่า ไม่เข้าท่า เมื่อไรก็ไม่โกรธ ทำด้วยความรู้ด้วยปัญญา ไม่ใช่ทำ ด้วยโมหะไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไร ต้องเห็นทะเลความจริงในทุกเรื่อง ทุกอย่าง ว่า มันไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ มันไม่ใช่สภาพนั้นนิรันดรจริง ถาวรหรรอก

หรือกิจวัตรกิจกรรมกิจการของพวกเรา มีการทำวัตร มีการประชุม มีหน้าที่การงานอะไร เราก็ชวนชวายทำ ไม่ได้ขาด ไม่ละเลย ไม่ทอดธุระ ความดีอะไรก็ตาม ทำอยู่เสมอๆ ทำบ่อยๆ บาบทั้งปวง ไม่ทำ สัพพปาปีสสะ อกรรมัง กุศลทั้งปวงทำให้ถึงพร้อม กุศลัสสูปสัมปทา ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ สถิตตปรีโยทปนัง คือ ชำระ

กิเลสให้หมดไปจากจิตนั้นแหละกระทำสามอย่างนี้ให้มาก พหุสิทธิ์มั่ง
ทำซ้ำทำซาก ทำจนเป็นอัตโนมัติ

เมื่อทำถูกตรงได้ผลเป็นภาวณา จงทำอย่างนั้นแหละให้มากๆ
แล้วคุณก็จะเห็นผลเองว่าที่สุดแล้ว จบแล้ว เสร็จกิจแล้ว ไม่ต้องทำ
อีกแล้ว ได้แล้วได้เลย ขนาดเป็นโสดาบันพระพุทธเจ้ายังบอกว่า
ไม่ถอยหลังเลย ยิ่งเป็นพระอรหันต์ถึงขั้นจบสมบุรณ์ ก็จะไม่
เปลี่ยนแปลงเลย เป็นตถตา เป็นอวิตถตา เป็นอนัญญตถตา เป็น
อิทัปปัจจยตา เป็นแม่พันธุ์พ่อพันธุ์ อิทัปปัจจยตานี้เป็นพ่อพันธุ์
แม่พันธุ์ได้อย่างเยี่ยมแล้ว คือ เป็นสิ่งนั้นแล้ว เป็นยอดของบุรุษ
เป็นเอกบุรุษ เป็นผู้ที่ได้คุณธรรมนี้สมบุรณ์ เป็นอเสชะ ชีณาสพ
ผู้ถอนอาสวะสิ้นแล้ว ต้นพันธุ์ที่แท้ พร้อมที่จะเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์
ผู้ที่จะต่อเชื้อ เป็นแม่เป็นพ่อของสัตว์จิตวิญญาณ(สัตตา โอปปาติกา)

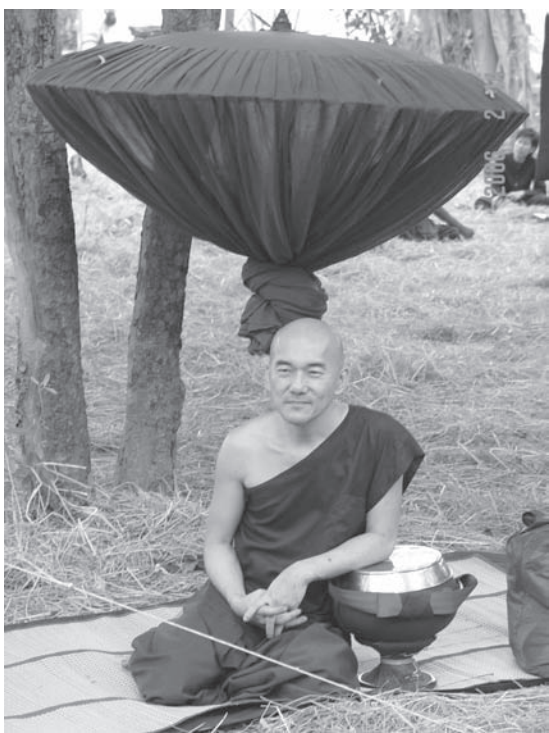
เพราะเป็นสิ่งที่จึงเป็นสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่โน้นต่อๆกันไปได้เรื่อยๆ อันนี้ คือ ของแท้ที่จะถ่ายทอดสืบทอดต่อเชื่อมกันไป เป็นอิทัปปัจจยตา

ส่วนตลตาคือความเป็นอย่างนั้นจริงๆ ตละนี่แปลว่าจริง เป็นลัจจะจริง เขาแปลว่า “เป็นเช่นนั้นเอง” ก็ใช่ เป็นเช่นนั้น โดยไม่ต้องฝึกอีก ไม่ต้องเช้ญอีก ไม่ต้องพยายามใดๆมันก็เป็นเอง อัตโนมติ เป็นอย่างนั้นเอง เป็นเองแล้ว คือเป็นผู้บริสุทธิ์ผุดผ่อง เป็นผู้สะอาดเองแล้ว เป็นผู้หมดกิเลสอยู่อย่างนั้นเอง เป็นอย่างนั้นๆ โดยไม่ต้องใส่ใจ ไม่ต้องกังวล ไม่ต้องควบคุม ไม่ต้องเกรงกลัว อะไรอีกเลย ก็มันเสร็จแล้ว เป็นอยู่ในตัวมันเองแล้ว ไม่ใช่อะไรอย่างอื่น อนัญญตตา ไม่แปรจากอันนั้นแล้ว ไม่เปลี่ยนไป อัญญะแปลว่าอื่น อนัญญะก็คือไม่เป็นอื่น ท่านตรัสละเอียดครบหมดเลย สมบูรณ์ในตัวเอง ตลตาคือเป็นเอง อนัญญตตา ไม่เป็นอื่น อวิตตตา ไม่แปรเปลี่ยน อิทัปปัจจยตา เป็นอย่างนี้ เป็นสิ่งนี้ได้แล้วสัมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งนั้นอยู่อย่างอัตโนมติ ความหมายของอิทัปปัจจยตา ท่านก็แปลกันแต่ว่า เพราะเป็นสิ่งที่จึงเป็นสิ่งนั้น ก็ไม่ผิดละนะ ฟังกันมานาน ไซ้ใหม่ ผู้ที่ได้ศึกษามีความรู้ด้านนี้ชอบพูดจั่งเลยนะ อิทัปปัจจยตา ก็ยังไม่รู้ว่า ผู้พูดนั้นเข้าใจว่าอะไรแค่ไหน ที่จริงแล้ว มันจะต้องมีของจริงในตนเสียก่อน มีความจริงนั้นๆที่เกิดจริงเป็นจริงในตนเสียก่อน เราจึงจะมีสิ่งนั้น แล้วจึงเป็นสิ่งนั้น อย่างเป็นจริง

นี่เป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง เป็นสิ่งยืนยัน เรามาปฏิบัติธรรมกันจนทุกวันนี้พวกคุณก็อาจจะได้รับการทักท้วงจากผู้ที่ไม่ได้อยู่ข้าง

เขาก็ว่าต่างๆ นานา พวกคุณก็ปฏิบัติไป ไม่มีปัญหา แม้จะมีพวกน้อย มีคนเข้าใจได้น้อย อาตมาไม่กังวลเรื่องปริมาณมากมันก็ดี แต่ถ้าไม่ใช่ของจริง อาตมาก็กังวลแน่ แม้จะมีปริมาณมาก อาตมาเอาที่จริง เป็นของจริง สอบทานดูกันจริงๆ ดูตรงที่ว่ามันจริงไหม ถูกต้องตามที่เราเข้าใจไหม ว่าคุณลักษณะที่แท้ต้องเป็นเช่นนี้ เอาหลักเกณฑ์ พระพุทธเจ้ามาจับตั้งแต่ **วรรณะ ๙** ในพระบาลีบอกเลยนะเป็นว่า *วัณฺณัง อวัณฺณัง* คำว่า **อวรรณะ** นี้เขาถือว่าเป็นคนจัญทาลนะ ไม่มีวรรณะ ใน ๔ วรรณะ ไม่ใช่วรรณะพราหมณ์ วรรณะกษัตริย์ก็ไม่ใช่ วรรณะแพศย์ก็ยังไม่เป็น ไม่ได้อยู่แม้วรรณะศูทร เป็นคน **อวรรณะ** ไม่มีวรรณะจะอยู่ พวกนี้ถูกเขี่ยออกจากความเป็นคนเลย คนมีอยู่ ๔ วรรณะนี้เท่านั้นในอินเดีย ส่วนผู้ที่ไม่อยู่ใน ๔ วรรณะนี้เขาถือว่าเป็นพวกที่เหมือนไม่ใช่คน ยิ่งกว่าหมูกว่าหมา แล้วเขาลบหลู่กันจริงๆ ในอินเดีย

เขาเคยเปรียบเทียบกันว่า ถ้าเดินไปเจอหมาขี้เรื้อนกับเจอจัญทาล เขาจะเดินหลีกจัญทาลเข้าใกล้หมาขี้เรื้อน หลีกหนีห่างเว้นไกลคนจัญทาลเลย เขารังเกียจหมาขี้เรื้อนน้อยกว่าจัญทาล ถึงขนาดนั้นนะชาวอินเดีย แต่พระพุทธเจ้านั้นท่านอธิบาย **วรรณะ-อวรรณะ** ตามความหมายของท่าน ไม่ใช่ไปติดยึดอยู่แต่แค่เกิดมาจากพ่อแม่ แล้วถือว่ามีตระกูลเป็นตระกูลพราหมณ์ ตระกูลกษัตริย์ ตระกูลแพศย์ ตระกูลศูทร ลบหลู่ข่มขี้กันแล้วแบ่งชาติเชื้อชาติชั้นกัน กตขีรังเกียจกันเอาจริงๆ จังๆ สังคมไม่สุขสามัคคีอบอุ้นหรอก

วรรณคดี ๑ : สุภร : คนเลี้ยงง่าย

พระพุทธเจ้าเป็นคนอินเดีย อินเดียถือสาอันนี้ พระองค์ก็ไม่ได้ถือกับเขา ท่านเอาความจริงที่ท่านทรงค้นพบมาอธิบายใหม่ ว่า **วรรณคดีมีลักษณะ ๙ อย่าง อรรถคดี มี ๖ อย่าง**

๑. ถ้าเป็นคน**มีวรรณคดี** จะต้องเป็นคน**เลี้ยงง่าย** กิน..อยู่..หลับ..นอน..ไป..มา..โน่น..นี่ ไม่ติดไม่ยึด ไม่เจ้าศเจ้าอย่าง เช่น เรายังกินมังสวิรัต เขาว่าพวกคนเลี้ยงยาก ไข่ คุณอาจจะต้องยาก เพราะคุณติด มังสวิรัตก็จะต้องมีเห็ดหอม ต้องปรุงระดับขึ้นเหล่า คุณก็เลี้ยงยากนะซิ ต้องมาลดให้กินง่าย กินข้าวกินผักกินพืช ซึ่งเป็นของหาง่าย อะไรก็หากินได้ตื่นไป มากมาย กินข้าวกับถั่วกับผลไม้กับขนมก็เป็นมังสวิรัตแล้ว ท่านนวนในพระไตรปิฎก ว่าข้าวสุกขนมสด ก็คงจะเคยได้ยินกันมาบ้าง อย่าเป็นขนม ที่มีไข่ก็แล้วกัน

ถ้าติดรส กินอะไรก็ไม่ถูกปาก มันไม่อร่อย กินไม่ลง ต้องเอารสตรงตามอุปาทานของตัวเอง ต้องตกแต่งให้สวยงาม บางทีใส่จานมา ไม่สมศักดิ์ศรี ก็ไม่กิน กว่าที่จะกินได้นี้..โอ้โฮ! ไม่มีจานรอง ไม่มีฝาปิด ก็ไม่ได้ กลัวเชื้อโรค เอามาวางโต๊ะ ไม่มีผ้าปูโต๊ะก็ไม่ได้ ไม่มีผ้ารอง ก็ไม่ได้ ไม่สวยสมคำ มากเรื่อง ประดับประดาต่างๆ นานา เยอะ นี้คือพวกกินยาก เลี้ยงยาก เรียกว่า ทุกโร เพราะว่าติด ยึดมาก พวกเรามาฝึกกันนี้ ฝึกเป็นคนเลี้ยงง่าย เรียกว่า สุภโร

เรื่องนอนก็เหมือนกัน อย่าติดอะไรมากมาย นอนบนพื้นไม่ต้องมีเตียงสูงใหญ่หรูหราไม่ต้องมีพูกมีหมอน นอนง่ายกินง่าย ไปมาง่าย รถไปเกพอไปได้ก็ขึ้น ไม่ติดยึดว่ารถยี่ห้อนี้ไม่ขึ้นหรือยกเสียศักดิ์ศรี อย่าว่าแต่รถไปเกเลย รถเมล์ก็ขึ้นได้ สรุปแล้ว คนเลี้ยงง่ายนี้ไม่ติดไม่ยึดมากนั่นเอง ลดละกิเลสติดยึด แต่ก็ไม่ใช่ปล่อยให้ทุเรศทุรังการ นอนในปลักในตมในซีหมาก็นอนทับและไปนั่นมันก็เกินไป หรืออย่างเหมาะสม เราต้องรู้ว่ามนุษย์ควรอยู่ตามสมควร พระพุทธเจ้าเองท่านก็นอนรุกขมุลโคนไม้ นอนง่ายๆ ใต้ร่มไม้ร่มไรก็พอสมควร ปัดกวาดพอวางตัวนอน พอไม่เป็นโรคเป็นภัย

มีคนถามพระพุทธเจ้าว่าท่านนอนรุกขมุลโคนไม้นี้มีความสุขหรือจะสู้พระเจ้าปเสนทิได้หรือนี้ แต่ก่อนท่านก็มีบ้านมีเมืองมีวังมีเวียงมาอยู่ธรรมดาตนเองอย่างนี้ทำไม จะหาสุขได้ไหน ท่านบอกท่านนี้แหละมีความสุขโดยส่วนเดียว พระเจ้าปเสนทิไม่ได้มีความสุขโดยส่วนเดียวเหมือนท่าน สุขโดยส่วนเดียวก็คือท่านจะนอนรุกขมุลโคนไม้นอนดินนอนหญ้าท่านก็เป็นสุข ให้ท่านไปนอนบรรจรรย์ที่นอนใหญ่มีลาดปูอย่างนุ่ม ก็สพม.ธมด .ปกต.หห.(สบายมาก ธรรมดา ปกติ หายห่วง) นะซี มันจะยากอะไรละ นอนอย่างนั้นก็สุข อย่างโน้นก็สุข อย่างนี้ก็สุข แต่ให้พระเจ้าปเสนทิที่นอนบรรจรรย์อย่างนั้นลงมานอนอย่างท่านบ้าง จะสุขส่วนเดียวไหมละ นอนบรรจรรย์นะเป็นสุข ให้มานอนโคนไม้จะไปสุขอะไร อย่าว่าแต่พระเจ้าปเสนทิเลย พวกเรานี่แหละนอนยาก แค้นนอนผิดที่ก็ไม่หลับแล้ว นี่แหละคือผู้ที่เลี้ยงยาก

พวกเราปฏิบัติธรรมนี้ จะกินจะอยู่จะนอนจะไปจะมา สบาย ที่สันตือโศกนี้พื้นที่แค่ ๓ ไร่ ๔ ไร่อยู่กันสบาย ขนาดอยู่ประจำ บางคนยังไม่รู้เลยว่าเย็นนี้จะนอนที่ไหน จะนอนไหนก็ถือกลดไป ผู้ชายนะ ผู้หญิงมีอาคารอยู่รวมกัน เป็นห้องโล่งๆ นอนเรียงกัน เป็นแถว ไม่ได้แบ่งเป็นห้องให้ยึดครองกันคนละห้องหรือกนะ แม้แต่ ที่นอนก็ไม่ให้จับจองเป็นที่ประจำของฉันนะ ใครมานอนที่ของฉันไม่ได้ อย่างนี้ไม่มี ที่นอนเป็นของส่วนกลาง ที่กินก็เหมือนกัน กินรวมกัน ที่ส่วนกลาง ไม่ใช่อยากจะกินอะไรก็ทำกินส่วนตัวตามใจชอบ ไม่ได้ กินอย่างง่าย ๆ ตามมีตามได้ ไม่ต้องยุ่งยากกับเรื่องกินเรื่องอยู่มากนัก เอาเวลาไปทำการงานได้มากขึ้น ชื่อว่าเลี้ยงง่าย

👁️ วรรณคดี ๓ : อัปมงคล : คนมักน้อย

อาตมาแปล“มักน้อย”ว่า กล้าจน มักน้อยก็คือแม้ว่า เราทำได้ปริมาณมาก เราทำได้ตั้ง ๑๐๐ ชิ้น เราเองเอาไว้กินไว้ใช้ หรืออาศัยเพียง ๓ ชิ้น ๕ ชิ้นก็พอ นี่คือ“มักน้อย”..เอาไว้เป็นของตนน้อย นอกนั้นก็สพัดไปเรียกว่า กระจายรายได้ กระจายสิ่งที่ได้ที่เป็นของเรา เรามีสิทธิ เราเป็นคนสร้างกับมือ เราเป็นเจ้าของสิทธิ แล้วเราก็กระจายเพื่อแผ่ไป เราทำได้มาก สร้างได้มาก หรือแม้แต่แรงงานมาก สมรรถนะเราสูง เราก็เอาค่าตัวน้อยๆ แม้แต่ในที่สุด คุณหาได้มากๆ คุณก็กล้าสละออกมากๆ ให้ไปด้วยสิทธิสุจริต เราทำมาหาได้ปีหนึ่งได้ตั้งสิบล้าน แต่เราเอาไว้แค่ล้านเดียวก็พอ หรือเอาไว้่น้อยกว่านี้ เราก็อยู่ได้รอด เพราะเราได้จัดการปฏิบัติตนให้รู้จัก“พอ” และมีจิตสันโดษจริง คือจิตมัน“พอ”จริงๆเรามักน้อยไม่สะสม กล้าจน ก็เป็น“จิต”ที่ได้ล้างกิเลสได้เป็นจริง อาตมาทำทนายให้มาพิสูจน์ลองดู ปฏิบัติจริงธรรมะของพุทธจะ“เป็นได้จริง”

เช่น เรากินมาก วันหนึ่งกินตั้ง ๔ เวลา ๕ เวลา เราก็ลดลงมามักน้อย กินน้อยลองดูซิ แล้วสุขภาพร่างกายเราได้ใหม่ ลดลงมา ๓ เวลา แล้วก็ยังลดน้อยได้อีก เอ้า! ลอง ๒ เวลาดูซิ แม้ที่สุด ๑ เวลา เงินเดือนเคยใช้เดือนหนึ่งตั้งหมื่น เออ! เราลดน้อยลงมาซิ จัดการกับกิเลสความต้องการให้ลดลง ให้ดับอะไรที่เปลืองสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยอยู่ ก็ลดได้ละได้ เจียนเข้ามาใช้เดือน

ละห้าพันได้ โอ้!ห้าพันยังลดได้อีกนะ น้อยลงไปอีกสิ สามพันสองพัน จนกระทั่งน้อยที่สุดเท่าที่จะอาศัยมันได้ นี่คือการกล้าจนหรือมั๊กน้อย

ยุคนี้สมัยนี้เขานิยมทุนนิยม เขาไม่ได้คิดอย่างนี้ แนวคิดคนละแนวกัน แต่เอาตมาก็ว่าพระพุทธเจ้าท่านสอนแนวนี้ คุณจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็แล้วแต่ ถ้าเชื่อ คุณก็ลองมาพิสูจน์ดูว่ามันดีกว่าไหม การดำเนินชีวิตอย่างนี้เรียกว่า สุคติ อย่างโน้นนะ ทุกโคต ดำเนินชีวิตไปสู่ความทุกข์ร้อนไปสู่รอกไปสู่ความลำบากลำบาก แม้แต่ตนเองก็ลำบากในอนาคต ทำให้สังคมลำบากไปด้วย ถ้าทำอย่างพระพุทธเจ้า สังคมจะสบาย ตัวเราก็สบาย เราเองเราไม่มีหรือมีน้อยลงๆ นี้ สบายไหม ก็มาลองพิสูจน์ดู

แต่ก่อนนี้ เราทำมากแล้วก็เอามาก เรียกว่า มั๊กมาก(มทับปิงจะ) ทำได้ ๑๐๐ จะต้องได้มากกว่า ๑๐๐ แน่ะ เป็นอย่างนั้นเสียด้วยซ้ำไปนะ ทุนนิยมนะ ค่าอันควรของมัน ๑๐๐ แต่เวลาจะไปให้คนอื่นหรือขายนั่นเอง จึงจะต้องหาวิธีทั้งโฆษณาหลอกล่อให้หลงให้ติดให้ยึดให้อยากได้ แล้วทำวิธีการว่า ของไม่มีเท่าไรแล้วนะ จะเอาก็รีบเอานะ ใช้จิตวิทยาสารพัด โกงราคาขึ้นไปให้มากกว่า เท่าไรก็เอา นี่ลักษณะทุนนิยม มั๊กมาก ตรงข้ามกับธรรมะของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสว่า *ธรรมใดวินัยใดเป็นไปเพื่อความมั๊กมาก ธรรมนั้นวินัยนั้นมิใช่ของเราตถาคต* มั๊กมากคือ ปรรารถนามีมาก..รวย ดังนั้น *ธรรมใดที่สอนให้ปรรารถนารวย จึงไม่ใช่ธรรมของพระพุทธเจ้า*

👁️ วรรณคดี ๔ : สันตภูฏี คนสันโดษ

สภาวะมักน้อยสันโดษนี้ อาตมาก็พยายามแปลให้ลูกสภาวะ
ธรรม มันเป็นความพอ รู้จักพอ มีใจพอ ซึ่งไม่ใช่“พอใจ”นะ น้อย
ลงมาได้ น้อยลงมาอีก ก็พอ ที่เขาบอกว่า พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
ก็แน่นอนซึ่งมีตั้ง همین ล้วนก็“พอใจ”ในของของฉันทที่มีอยู่ همین ล้วน
ไม่ให้ใครเลยก็ไม่ผิดอะไรนี้ ฉันทมีเพชรอยู่หลายหลักก็ของของฉันท
ฉันทก็“พอใจ”ของฉันทที่ฉันทมีอยู่ ฉันทไม่ให้เขา ไม่ต้องบริจาค ไม่ต้อง
ทาน ไม่ต้องเผื่อแผ่ใคร ฉันทก็สันโดษแล้วนะ อธิบายอย่างนี้ แปล
อย่างนี้ แก้ไขปัญหาสังคมไม่ได้ พัฒนาตนเองก็ไม่ได้ มันยังชี้เหนียว
อยู่อย่างเก่า หวงแหวนอยู่อย่างเก่า กอบโกยอยู่อย่างเก่า

อาตมาว่าพระพุทธเจ้าท่านไม่โง่อย่างนี้นะ พระพุทธเจ้าท่าน
ฉลาดนะ ธรรมะของท่านมีนัยลึกซึ้งฉลาดซับซ้อน ถ้าบอกว่าท่านสร้าง
ธรรมาวุธให้เรา สันโดษก็เป็นธรรมาวุธอย่างหนึ่ง ธรรมาวุธนี้จะต้อง
สามารถเพียรเจาะเจาะไชขัดเกลาเรา ทำให้เราเจริญขึ้นดีขึ้นในทาง
ธรรม ถ้าพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มันคืออยู่นิดหนึ่งที่ไม่ไปแย่งเขา
พึงพอใจของของตน มันก็มีคุณสมบัติบ้างเหมือนกัน แต่ไม่เห็นทำว่า
จะพาให้เจริญขึ้นได้สักเท่าไร มันไม่ลึกซึ้ง มันไม่สูงกวานี้

เพราะฉะนั้นสันโดษควรจะแปลว่า“พอ” คือ“ใจมีอาการพอ”
จริงๆ เมื่อได้ฝึก“มีน้อย”จนกระทั่ง“ใจ”มีอาการบรรลุ“ความพอ” ก็
เป็น“สันโดษ” นี้แหละจิตมีคุณสมบัติ“ใจมันพอ” ฝึกให้มันดีขึ้นไป

อีก คือ“มีน้อยก็พอ..น้อยลงได้อีกก็พอ” แล้วก็จะต้องสัมพันธ์กับคุณสมบัติอื่นด้วย คือ “*ความพอ*”จะสัมพันธ์กับ*ความมักน้อย* *อับปิยะ* เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ต่างช่วยกันและกัน เจริญขึ้นๆ แต่ก็มีประสิทธิภาพมีสมรรถนะสร้างสรรค์ได้มาก ด้วย*ความขยันหมั่นเพียร* *วิริยารัมภะ* แล้วก็*ไม่สะสม* *อปยะ* ผลิตได้มากเราก็แจกจ่ายแจกงาน ถ้าแต่ละคนมีคุณสมบัติอย่างนี้ คือ*ไม่สะสม* *ขยันหมั่นเพียร* *สร้างสรรค์เก่ง* *ผลิตดี* แต่*กินน้อยใช้น้อย* *ไม่สะสมด้วยซ้ำ*

อปยะ แปลว่า*ไม่สะสม* อย่าเพิ่ง*ไม่สะสม*จนกระทั่งไม่มีเลย ไม่ใช่ทำเหิมหาญ แหม! *ไฟแรง* เราต้อง*สละหมด* แต่ไม่รู้*อินทรีย์* ของตัวเอง *สละหมด*แล้วมาอยู่กับหมู อยู่กับหมูไม่ได้แล้วตัวเองก็ตาย ไม่ได้นะ เราต้อง*หัดมาตามขั้น* *ตอนตามลำดับ* ค่อยๆลดน้อยลงๆ *มักน้อยสันโดษ*ลงไปเรื่อยๆ *ขัดเกลาด้วยศีลด้วยธรรม*

👁️ วรรณคดี ๕ : สัลলেখะ คนมีการขัดเกลา

สัลলেখะ แปลว่า การขัดเกลา ปฏิบัติขัดเกลาตัวเองแล้วก็เปลี่ยนพฤติกรรมจากที่มันไม่ดูดี มันจะแข็งกระด้าง ชี้เกียด ชี้คร้าน ดื้อดึง อะไรก็แล้วแต่ จนกระทั่งได้รับการสรรสร้างสรรหล่อหลอมขึ้น แล้วก็ละลด มีศีล ๕ เป็นเบื้องต้น แล้วก็ขัดเกลาไป ปรับตัวไปจนสุภาพขึ้นมาเรื่อยๆ จนถึงขั้นบรรลุมรรคาทางจิตวิญญาณ ทำได้แล้วก็มีปัญหาเห็นร่วมด้วย รู้ว่า อ้อ! เราทำได้แล้ว มันเป็นคนค่าอย่างไร คนที่ทำได้แล้ว จิตก็เป็นได้โดยง่าย เมื่อฝึกจนเป็น แล้วมันเป็นเอง เรียกว่า ตลตา เป็นได้อัตโนมัติ ไม่ต้องฝืน ไม่ต้องบังคับ ไม่ต้องกดปุ่ม มันเป็นเอง เป็นได้เอง แล้วมันก็เบา

พระพุทธเจ้าตรัสถึงกิเลสที่ต้องขัดเกลาไว้ใน "สัลলেখสูตร" ในพระไตรปิฎกเล่ม ๑๒ ข้อ ๑๐๔ ว่า ให้ทำความขัดเกลากิเลสในข้อเหล่านี้คือ

๑. คีล ได้แก่ ความเบียดเบียนกัน การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติพรหมจรรย์ การกล่าวเท็จ การกล่าวส่อเสียด การกล่าวคำหยาบ การกล่าวเพ้อเจ้อ และการเพ่งเล็งภัยของผู้อื่น

๒. มิจฉามรรค ได้แก่ ความเห็นผิด ความดำริผิด วาจาผิด การงานผิด อาชีพผิด ความเพียรผิด สติผิด สมาธิผิด

๓. มิจฉาผล ได้แก่ ญาณผิด วิมุติผิด

๔. นิวรณ ได้แก่ กามฉันทะ จิตพยาบาท ถีนมิทฐะ ความฟุ้งซ่าน วิจิกิจฉา

๕. อุปกิเลส ได้แก่ ความโกรธ ความผูกโกรธ การลบหลู่ คุณท่าน การยกตนเทียมท่าน ความริษยา ความตระหนี่ ความโอ้อวด มารยา ความดื้อดื้อ การดูหมิ่น การว่ายาก การมีมิตรชั่ว ความประมาท

๖. อลัทธธรรม ได้แก่ ความไม่มีศรัทธา ความไม่มีหิริ ความไม่มีโอตตัมปะ ความมีสุตะน้อย ความเกียจคร้าน ความมีสติหลงลืม ความมีปัญญาทรม

๗. การลบล้างกิเลสของตน ยึดถืออย่างมั่นคง และสละคืนได้โดยยาก

พระพุทธเจ้าท่านตรัสเป็นสำนวนภาษาว่า *เธอทั้งหลายพึงทำความซัดเกล้าว่า ชนเหล่าอื่นจักเป็นคนลบล้างกิเลสของตน ยึดถืออย่างมั่นคง และสละคืนได้โดยยาก ในข้อนี้เราทั้งหลายจักไม่เป็นผู้ลบล้างกิเลสของตน ไม่ยึดถืออย่างมั่นคง และสละคืนได้โดยง่าย ข้ออื่นๆ ก็เหมือนกัน ท่านจะตรัสว่า ชนเหล่าอื่นจักเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ แต่เราทั้งหลายจะไม่เป็นอย่างนั้น จะซัดเกล้าตนเอง ไม่ให้เป็นอย่างนั้น เมื่อซัดเกล้าตนได้ดีแล้วก็จะเป็นผู้มีศีลเคร่ง*

👁️ วรรณคดี ๖ : รุตะ คนมีศิลปะ

รุตะ แปลว่า ศิลปิน แปลว่า เครื่องชำระ ชำระเราด้วยศิลปะ
สมาธิ ปัญญา ชำระกายทุจริต วิจิตรจิต มโนทุจริต โดยเฉพาะชำระ
กิเลส ศิลปินชำระแล้วจิตของเราก็เป็นอริจิตคือสมาธิ จิตของ
เราถูกขัดเกลาลงเรื่อยๆ มีปัญญาเห็นความจริงว่าเราดลละมาได้ ศิล
สมาธิ ปัญญา เป็นภาคปฏิบัติ ศิลปินตัวตั้ง ไม่มีศิลปะไม่ได้ ต้องมีศิลปะ

ศิลปะเป็นหลักเกณฑ์ที่จะทำให้กิเลสลด เป็นเครื่องกำหนด
แต่ละบุคคล ถือศิลปะตามความเหมาะสมของแต่ละคน ทำได้แล้ว ก็
เพิ่มศิลปะไปตามจริง คนสูงด้วยศิลปะ อริศิลปะคือศิลปะอันยิ่ง ศิลปิน
เจริญขึ้น ตรวจได้ด้วยศิลปะ ศิลปินนาสตาร์พัต จะตั้งเป็นข้อปฏิบัติ
ส่วนตัวก็ได้

เขาแยกปลีกไปเรียกว่า “ศิลปะ, กรรมฐาน, สัจจะ, อริยฐาน”
อะไรก็ได้ทั้งนั้นแหละ หมายถึง กฎระเบียบ ข้อที่เราจะเอามา
ประพฤติกับตน มีศิลปะเครื่องได้ หมายความว่า แม้ศิลปะยากๆก็ปฏิบัติ
ได้โดยไม่ยากไม่ลำบาก ขัดเกลากิเลสออกไปจนกระทั่งเป็นเรื่องปกติ

ศิลปะเป็นปกติ เป็นอย่างนั้นได้โดยสามัญ เป็นเอง เป็นธรรมดา
เป็นธรรมชาติ กินมือเดียวเป็นธรรมดาแล้วไม่เดือดร้อน ใช้เงิน
นิดหน่อยก็เป็นธรรมดา ใช้เงินมากไม่เป็นแล้ว ไม่เหมือนธรรมดา
ของปุถุชนคนทั่วไปแล้ว เลี้ยงง่ายเป็นธรรมดา บำรุงง่ายเป็นธรรมดา
มักน้อยเป็นธรรมดา สันโดษเป็นธรรมดา ขัดเกลากิเลสได้เป็น

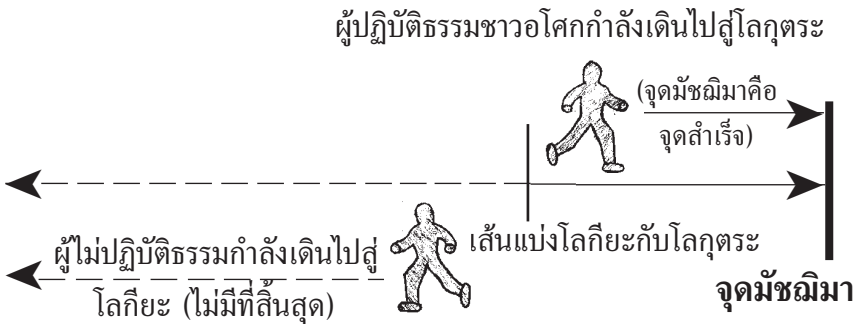
ธรรมดาเป็นปกติ ยิ่งธรรมดาไม่ได้ก็ขัดเกลาไปๆ จนกระทั่งคิด
เคร่งได้แล้วเป็นธรรมดาเป็นปกติ คำว่า“ปกติ”คือผลที่ได้สมบูรณ์

ถ้าไม่มีศีลจะเรียกว่า“ปกติ”ไม่ได้ อาตมาถึงยกตัวอย่าง
ง่ายๆว่า โอ๊ย! คนๆนี้เขา“ปกติ”กินเหล้าทุกวันเลย วันละ ๒ ขวด
อย่างนี้ไม่ใช่ศีล เขา“ปกติ”เหมือนกันนะ แต่“ปกติ”กันคนละชั่วเลย
เพราะฉะนั้นศีลยิ่งเคร่ง ยิ่งเป็นปกติธรรมดา ไม่มีความเดือดร้อน
อะไร ไม่ต้องเคร่งเครียด นั่นคือผู้บรรลุธรรม คนมีศีล มีศีลถึงขั้น
เป็นปกติ จิตใจบรรลุแล้วเป็นปกติ บรรลุธรรมนี้เป็นผล ปกติ
เป็นผล

แต่คนที่ทำยังไม่ได้ เห็นแล้วคิดว่าเราเคร่ง เขาลึงกลัว
ชาวโศก โอ๊ย! พวกนี้มันสุดโต่ง เคร่งเกินไป เขาจะรู้สึกอย่างนั้น
ขอลามพวกโศกหน่อยเถอะ พวกคุณเคร่งเกินไปแล้ว ถือศีล
สูงส่งเกินไปแล้ว เลยเคร่งเกินไปหรือเปล่า หรือว่ายังหย่อนอยู่
ตั้งเยอะ ศีลที่ยังปฏิบัติบรรลุโลกุตระยังไม่ได้ โลกุตระยังมีเคร่ง
กว่านี้อีก แต่ผู้ทั้งเขาเองต่างหากที่โต่งไปหาโลกียะขนาดจมซีโคลน
ยืนอยู่ปลายสุดโต่งด้านโลกีย์ แล้วมองมาตรงที่เราพึ่งทำโลกุตระ
ได้แค่นี้ เขาก็เห็นว่า โอ้โฮ! มันสุดโต่งใหญ่แล้ว เพราะเขาเอา
ระยะห่างที่ไกลกันระหว่างเขากับเราเท่านั้นเป็นเครื่องชี้วัดแต่ประเด็น
ของทิศทางโลกียะกับโลกุตระที่เจริญไปคนละทิศ ห่างไปคนละชั่ว
เราไปทิศโลกุตระยังเจริญไม่ได้เท่าไรเลย ส่วนเขาที่สุดโต่งไปทาง
โลกียะไกลสุดกู่ เขาไม่ได้หาความเจริญทางโลกุตระเลย นอกจาก

ไม่เจริญขึ้นแล้ว กลับถอยสุดโต่งไปอีกทิศหนึ่ง โนนไปอยู่สุดชั่วโลกียะ แล้วเขาก็มองแค่ความไกลิบ เป็นสุดโต่ง ทั้งๆที่เราก้าวไปทางโลกุตระได้ไม่ก็ก้าว เหตุก็เพราะเข้าใจความสุดโต่งคนละนัย มีนัยสำคัญคนละแบบ

การมุ่งเดินไปสู่ "ความเป็นกลาง" (มัชฌิมา) ไปคนละทิศกับโลกียะ

เราก็ต้องรู้ความจริงว่า แหม! เราเดินไปทิศนี้ยังไม่ทันถึงครึ่งทางเลย ทางโน้นนะเราไม่เอาหรอก แม้คุณจะไปสุดพิเศษอย่างไร สุดอร่อย สุดจัดจ้าน หรรษา ร่ำรวย ฟุ่ฟ่า เราเข้าใจแล้ว เราไม่เอา จึงเปลี่ยนทิศมาเอาทิศนี้ พอใจจะมาทิศนี้ มาเป็นคนเลี้ยงง่าย บำรุงง่าย มักน้อย สันโดษ มีการขัดเกลา มีศีลเคร่ง สุภระ สุโปสะ อับปิจจะ สันตุฎฐิ สัลเลชะ ฐตะคือศีลเคร่ง

นี่คือวาระของพระพุทธเจ้า

๑ วรรณคดี ๗ : ปาสาทิกะ คนนำเลื่อมใส

ปาสาทิกะ อากาרתที่นำเลื่อมใส พุทธรนี้เป็นผู้ดีนะ มีมารยาท รู้จักสังคัม รู้เรารู้เขา มีมารยาทสังคมดี อากาการกายกรรม วชิกรรม มโนกรรมควรจะเป็นอย่างไรก็รู้ ไม่ใช่ไปขวางหูขวางตาเขา (แต่อาจ จะขัดตาขัดใจอยู่แน) ข้าจะเป็นของข้าอย่างนี้ เหมือนพวกฮิปปีที่ไม่ค่อย รู้จักสังคัม ไม่รู้จักหมู่กลุ่ม ไม่รู้จักคณะบริษัท เข้าบริษัทนี้เราจะ ประมาณอย่างไรแคไหน ถ้าไม่เจตนาจะถ่วงเขา ก็ต้องผลมผลสาน

เขาบ้าง อนุโลมเขาบ้าง แต่ไม่ได้อนุโลมเพื่อเสพ เช่นเราชาวอโศก
แต่งตัวมอซอ พอจะไปเข้าสังคมเขา ก็อนุโลมแต่งตัวกับเขาบ้าง
ไม่ถึงขนาดไปแข่งเขา ด้อยกว่าเขาบ้าง แต่เขาก็ยอมรับได้ แล้วใจ
เราแลบเลียใหม่ มันยังชื่นๆชอบๆ เหมือนกับเปรตได้ส่วนบุญ ได้
ลิ้มหน้อยชื่นใจ หรือไปแต่งตัวอย่างนั้นแล้ว รู้สึกอึดอัดขัดเคือง
หรือไม่รู้ตัวเอง บางทีมาแต่งอย่างนี้แล้ว ก็ยังอุตส่าห์ไปมองคนอื่น
เขาแต่ง โอ้โฮ! สวยกว่าเราถ้าเป็นอย่างนี้วันหน้าวันหลังคุณก็แต่งเพิ่ม
ขึ้นแน่ ถ้าเราแต่งอย่างนี้ ก็เข้ากับเขาได้ เขารับได้ หนักเข้าเราต้อง
ถ่วงเขา แล้วทำให้เขาลดลงมาๆ มักน้อยสันโดษลงมาบ้าง

ผู้ใหญ่บ้านที่ราชธานีอโศกเป็นผู้หญิง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านก็
เป็นผู้หญิง เขาก็ขอร้องให้ใส่รองเท้ามาหน้อยได้ไหม เป็นข้าราชการ
แล้วนี่นะ ถือผู้ใหญ่บ้านเป็นข้าราชการแล้ว เขาก็เลยต้องแต่งชุด
ข้าราชการ ผู้ใหญ่บ้านเราก็อนุโลม วันที่เขากำหนดก็แต่งชุดข้าราชการ
เขาก็ยินดีปรีดา วันที่เขาไม่ได้กำหนด เราก็แต่งตามสบายของเรา

ส่วนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนี้ยียดหน้อย แยกไปชุดอโศกเต็มรูปเลย
รองเท้าก็ไม่มี ใส่ผ้าถุงไป เสื้อผ้าบางทีก็เก่าๆ หมองๆ พวกผู้ใหญ่บ้าน
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเขาก็แต่งเต็มเหนี่ยวของเขา

บางทีไปประชุมโรงแรมชั้น ๑ เดินเข้าไป ยามก็จะไม่ให้เข้า
บอกว่าเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มาประชุม เขาก็ต้องไปถามผู้ใหญ่
ให้แน่ใจก่อน แล้วถึงอนุญาตให้เข้าไป อันนี้เราผสมผสานยังไม่ค่อย
กลมกลืนนัก แต่ก็ไม่เป็นไร อาตมาว่าเป็นแนวถ่วงที่ดี สุดท้ายมัน

อยู่ที่เนื้อหา ถ้าผู้นี้แสดงเนื้อหา เขาก็ลืม เขาก็ปล่อย เออ!
ช่างเถอะ

เหมือนกับคานธี คานธีนุ่งผ้าเตี่ยวผืนเดียว เลือก็ไม่มี ไปทั่ว
ประเทศเลย ขนาดเข้าทำเนียบจะประชุมเรื่องสำคัญ มีอยู่ครั้งหนึ่ง
ยามเคร่งไม่ให้เข้าเพราะแต่งตัวอย่างนี้ เลือก็ไม่มี นุ่งผ้าเตี่ยวไป
ใส่รองเท้ายาง ทำเนียบก็มีข้อกำหนดของเขา ยามได้รับสอนมา
อย่างนั้น เขาก็ทำหน้าที่ของเขาถูก บอกฉันชื่อคานธีจะมาประชุม
ยามไม่รู้จัก ก็ไม่ให้เข้า ยังไงก็ไม่ได้เข้า

คานธีหมดปฎิญาที่กลับบ้านทางโน้นก็นั่งรถกันห่างๆ แต่ก่อน
ยังไม่มีโทรศัพท์ก็นั่งรถกันจนกระทั่งต้องเลิกประชุม เพราะ
ต้องการตัวคานธีที่จะมาปรึกษา เนहरूก็ไปต่อว่า

เนहरू : ทำไมไม่ไป

คานธี : ไปแล้ว

เนहरू : ทำไมไม่เห็น

คานธี : ก็ไปถึงโน่นแล้ว คนของคุณไม่ให้เข้า

เนहरूเป็นนายก คนพวกนี้ก็ต้องเป็นลูกน้องนายกทั้งนั้นแหละ

เนहरू : เอ้า! ทำไมไม่บอก

คานธี : บอกทุกอย่างแหละ เขาก็ไม่ให้เข้า

เนहरू : ไปอย่างไร

คานธี : ก็ไปอย่างนี้

เนहरू : แต่งตัวอย่างไร

คานธี : ก็ว่าแต่งอย่างนี้แหละ

เนहरू : อ้อ! ทำไมไม่แต่งตัวให้ดูดีหน่อยล่ะ

คานธี : ก็ไม่บอกนี่ว่าจะเอาเครื่องแต่งตัว นึกว่าเอาคานธี

เนहरूก็เลยต้องนั่ง เพราะธรรมเนียมปฏิบัติของชนฟังกันก็ต้อง
รู้แล้วใช่ไหม

เพราะฉะนั้นถ้าเชื่อว่าผู้ใหญ่วบ้านของเรามีคุณค่าอยู่ เขาก็
ไม่ถือสา เดียวนี้ก็ไม่ได้ถือสาแล้ว แม้ผู้ช่วยผู้ใหญ่วบ้านไม่ค่อยแต่ง
ไปตามเขา ถ้างานไหนต้องแต่งชุดจริงๆ ไม่แต่งไม่ได้ ก็ไม่ไปเลย
นะ อย่างนี้ก็เป็นแนว่วงดีเหมือนกัน อยู่ที่เนื้อหา นี่เป็นการต่อสู้
อย่างหนึ่งของสังคมเหมือนกัน เรายินหยัดยืนยัน

ทุกวันนี้เขาเข้าใจพอได้แล้ว แต่ก่อนนี้พวกเรามีประสบการณ์
กันทั้งนั้นใช่ไหม มองสุดหัวสุดเท้าเลย เดียวนี้ไม่แล้ว เดียวนี้ซักระวัง
บ้าง ชุดอย่างนี้อ่าฟุ้งหลอ หลู่ นี่แหละมันค่อยๆ คืบคลานเข้าไป เรา
ยืนหยัดยืนยันเป็นผู้ที่มี**อาการนำเลื่อมใส** ไม่ใช่แต่แค่เครื่องแต่งตัว
อาการกรรมกริยาเขารู้ว่าอโศกนี้กริยาอย่างนี้ พุดอย่างนี้ มีกายกรรม
ที่น่าเลื่อมใส มีวจิกรรมที่น่าเลื่อมใส มีมโนกรรมที่น่าเลื่อมใส
ค่อยๆ เข้าใจกัน แต่ก่อนเขาหลอ หลู่ แต่เดี๋ยวนี้เขาก็เลื่อมใสขึ้นได้

เพราะฉะนั้น**อาการนำเลื่อมใส**ที่แท้จริงเกิดจากสาระในตน
ของคนมีศีล คนมีบรรณะตั้งแต่เป็นคนเลี้ยงง่าย-บำรุงง่าย จนถึง
เป็นคนไม่สะสม และมีความเพียร

วิถีพุทธ วิถีธรรม
ชีวิต...เรียบง่าย

👁️ วรรณคดี ๘ : อุปยะ คนไม่สะสม

อุปยะ ตัวสำคัญนี่คือ *ไม่สะสม* ไม่สะสมทั้งวัตถุสมบัติ ไม่สะสมทั้งกองกิเลส ไม่สะสมกองกิเลสก็ไม่สะสมทรัพย์ศฤงคาร อยู่ในตัวด้วยแล้ว คนเรานี้เข้าใจแล้วจะหยุดโลกโมโหสัน คุณไปหอบไปหามา เอาเปรียบมากอบมากอง คุณจะมีเงินหมื่นล้านมากอดไว้ คุณจะต้องไปเอาเปรียบเขามา ต้องขี้เหนียว ไม่ขี้เหนียวก็หมดซี หมื่นล้านจึงต้องหอบไว้ไม่ให้กระดิก ทั้งมัจฉริยะ ตระหนี่ ถี่เหนียว ทั้งหับปิจจะ มักมาก เสร็จแล้วตายไปเอาไปไม่ได้ มีแต่เอาเปรียบ มัจฉริยะกับมหับปิจจะเต็มชีวิตเต็มจิตวิญญาณ หมดเลย ไม่มีอะไรดีเลย มีแต่ความขี้เหนียวกับความโลภ เอาเปรียบเอาไรด์ มักมากกอบโกย

สังคโมโศกนี้อยู่ได้ แม้แต่ให้ไปหมดตัว ไม่ต้องสะสม ตัวเราไม่ต้องมีเลย จะมีบ้าง ใครที่เป็นฆราวาสต้องใช้เป็นค่ารถค่ารา ค่าอะไรบ้าง ๕บาท ๘บาท ๑๐บาท ๑๐๐บาท แต่ไม่ได้ติดใจ มีเท่าที่พออาศัย ไม่ได้ขี้โลก ถ้าจำเป็นก็ขอกันได้บอกกันได้ เอามาใช้กันหน่อย เราจะไปโน่นหน่อยจะมานี้หน่อย เพื่อไปทำงานนั่นนี่ เขาไม่ให้ก็แล้วไป ไม่ต้องไป ไม่ต้องทำ ทำอันอื่นต่อ ไม่ต้องไปโลก โมโหสันแย่งชิงอะไร ชีวิตง่าย ๆ สบาย สะดวก

เอาตมาว่า ระบบของพวกเรานี้เป็นแล้วได้แล้ว ถึงแม้ว่า ไม่คล่องทีเดียวหรือไม่ดียอด แต่เป็นรูปร่างแล้ว ถ้าถือว่าทุกอย่าง

สมบูรณบริบูรณ์มากกว่านี้ คล่องตัวมากกว่านี้ อาตมาว่านี่แหละ
จะเป็น innovation เป็นสังคมใหม่เป็นมนุษย์ใหม่ให้แกโลกเรา

เราสร้างได้มากแต่เรากินใช้น้อย เหลือเฟือนี่นะคือความอุดม
สมบูรณ์ ตัวรววยอยู่ตรงนี้แหละ เราทำทุกวัน เราสร้างสรร มัน
ไม่ป่วยพร้อมกันหรอก มีคน ๑๐๐ คน ต่อให้ป่วยพร้อมกัน ๕๐
สร้างสรรอยู่อีก ๕๐ แล้วเราก็กินน้อยใช้น้อย สร้างได้มากกว่ากิน
มันก็เลี้ยงอีก ๕๐ คน ไหว นี่เป็นเรื่องสัจจะนะ เป็นแนวคิดง่าย
เศรษฐศาสตร์ดีๆ นี่เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ เศรษฐศาสตร์บุญนิยม

วิธีสะพัดก็คือเราไม่หวงแหน เห็นว่าใครจำเป็น คนนี้สำคัญ
คนนี้สมควร ให้คนนี้ คนนี้ยังไม่สมควร ให้คนนี้นก่อน เกื้อกูลกัน
ไม่ต้องกลัว เราเองรวยแล้วคุ่มตัว เราเองมีมากเกื้อกูลคนมีน้อย
เฉลี่ยให้เสมอสมานกัน คนนี้ด้อยความสามารถ คนนี้คนแก่ ทำ
ไม่ไหว คนนี้คนป่วยคนเจ็บ คนนี้ยังเป็นเด็ก คนนี้ก็เป็นคนไร้
สมรรถภาพ เป็นคนพิการ พวกนี้ต้องช่วยก่อน แต่พวกซี้เกียจนี้
ต้องมีวิธี ทำอย่างไรจะ让他เป็นคนขยัน ไม่ใช่มานั่งกินนั่งใช้ คน
เช่นนี้ให้อดให้อยาก ดีไม่ดีให้อดตายไปเลยถ้าซี้เกียจนัก พวก
ซี้โกงนี่ก็อีก ต้องดัดสันดานอย่างไรก็ว่าไป แก๊ใจเขาซะ ในสังคม
มันมีอย่างนี้ ถ้าไม่ซี้เกียจซี้โกงมากนักรกก็เกื้อกูลกัน แบ่งแจกกัน

ถ้าเข้าใจกรรม คนไหนเอาเปรียบเอารัดคนอื่น กินแรงคนอื่น
คนนั้นก็ได้บาป ได้วิบากบาปที่เป็นหนี้ติดตัวไปเองแหละ ด้วย
ความจริงก็เป็นคนที่ไม่มีประโยชน์ในสังคม เปลือง เป็นภาระสังคม

ทั้งที่ไม่เป็นอะไร ไม่แก่ ไม่ป่วย ไม่เจ็บ ไม่พิการ ไม่ไร้สมรรถภาพ

เศรษฐศาสตร์ที่ดีก็คือการที่จะต้องมาดูว่า ทำอย่างไรเราจะอุดมสมบูรณ์ ทำอย่างไรเราจะสะพัดแจกจ่ายเจือจานกันให้อยู่ดี เป็นสังคมที่มีเศรษฐกิจอันหมุนเวียนพอเพียงเป็นไป ถ้าทราบใดที่เรายังมีสมรรถภาพ และขยันสร้างสรรได้เกินกว่าที่เรากินเราใช้ คน ๑,๐๐๐ คน ทุกคนมีสมรรถนะ แต่ละวันแต่ละเดือนสร้างสรรได้เหลือกินเหลือใช้เกินกันคนละตั้ง ๕๐% ขึ้นไป ชุมชนกลุ่มนั้นก็อุดมสมบูรณ์ร่ำรวย เพื่อแผ้วแจกจ่ายเจือจานแก่คนอื่นที่เขายังไม่เจริญเท่าเราได้เลย เลี้ยงดูโลกได้ทั้งโลกเลย

เราค่อยๆ เรียนรู้ฝึกหัดกันไป ค่อยๆ เข้าใจมากขึ้น ผู้ที่เรียนมามากแล้ว ฝึกตนเอง เห็นความจริงก็ยืนยันยืนยันหยัดไป เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่จะยั่งยืน เพราะเราพิสูจน์แล้วว่ามันดีจริงๆ และคนก็จะเอาสิ่งที่ดีอยู่แล้ว เรื่องอะไรเราจะทิ้งสิ่งดี คุณทำตัวยืนยันหยัดความดีนี้ไปตลอด จะเป็นจะตายอย่างไรก็ไม่เปลี่ยนแปลง ทำตัวอย่างนี้อีกก็ชาติๆ ก็ทำไปด้วยความเพียร

👁️ วรรณคดี ๙ : วิจารณ์ภะ คนยอดขยัน

ข้อสุดท้ายข้อที่ ๙ *วิจารณ์ภะ จอมขยัน* ผู้ปรารถนาความเพียร ยอดขยัน คนของพุทธผู้ที่บรรลุนิพพาน ผู้ที่มี *วิริยะของพุทธ* เป็นคนขวนขวาย ขยัน เอาภาระ ทำงาน ไม่ถ่อมมือถ่อมเท้า ไม่ใช่ คนขี้เกียจ ไม่เอาแต่นั่งหลับตานิ่ง ไม่หยุดทำความเพียร คนนั่งหลับตานี้ เขาถือว่าทำความเพียรด้วยนะ เพียรนั่งเฉยๆ เป็นวัน เป็นคืนนั่นนะ ศาสนาเดิยรลีย์ ศาสนาฤๅษีดาบสต่างๆ ซึ่งมักน้อย สันโดษ ไม่แย่งชิงใคร ไม่กระตือรือร้น เสร็จแล้วก็ไม่ทำอะไร เป็น โมฆบุรุษนะ กินน้อย ใช้น้อยก็พอ รู้จักพอเหมือนกัน ฤๅษีดาบส

บางทีกินน้อยกว่าพุทธด้วย บางที ๒ วันกินที กินนิดหนึ่ง กินน้อยๆ มักน้อยกว่าด้วยซ้ำ แต่ไม่มีความขยัน ไม่มีพลังสร้างสรรค์ กลายเป็นคนเฉยเฉื่อย กลายเป็นก้อนดินก้อนหิน

ศาสนาพุทธสอนให้มักน้อยสันโดษเหมือนกันก็จริง แต่ต่างกันว่าศาสนาพุทธสอนให้เป็นคนทำมากด้วย ขยันหมั่นเพียร หลักหนึ่งที่ท่านให้พิจารณาว่าคำสอนใดเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็คือ ธรรมะที่เป็นไปเพื่อความขี้เกียจ เฉื่อยเนื่อย เฉยชา เฉื่อยชา ไม่รังสรรค์ ไม่ขยันเพียร ไม่กระปรี้กระเปร่ามีกะจิตกะใจ อย่างนั้นนั่นไม่ใช่ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะของพระพุทธเจ้า ยิ่งศึกษา ยิ่งจะขยัน คนขี้เกียจจะขยันขึ้น คนขยันอยู่แล้วก็จะขยันยิ่งขึ้น ขยันสร้างสรรค์เพื่อผู้อื่น ให้คนอื่นเห็นตัวอย่างตาม เป็นคนที่มีความแข็งแรงปราดเปรียว ทนทาน โดยไม่ต้องทนนะ คือ ขยันหมั่นเพียร แล้วไม่เหน็ดเหนื่อยง่าย เราเห็นว่าเหมือนกับทนได้ดีจังเลย แต่แท้จริง ท่านไม่ได้ทนนะ ท่านทำได้นานเพราะท่านแข็งแรง ไม่เหนื่อยง่าย ๆ ท่านมีพักในเพียร มีเพียรในพัก

เราจะต้องฝึกเหมือนนักกีฬา นักยกน้ำหนักหัดยกน้ำหนักได้มากขึ้น หัดวิ่งให้ทนนาน เขาก็ทำได้ หัดชุต หัดยก หัดแบก หัดหาม หัดเข้ามาหลายๆที่ทนทานได้นาน เราจะต้องฝึกเพียร เพื่อที่เราจะทำต่อไปได้อีก ได้ทนขึ้น ได้นานขึ้น จึงจะเรียกว่า เราเจริญหรือพัฒนา วิวัฒน์พัฒนา ถ้าไม่อย่างนั้น ไม่เจริญ ไม่ก้าวหน้า ไม่เพิ่มความสามารถ ถ้าเราเพิ่มความสามารถ ต้องเป็นอย่างนั้น ไม่แปลก

เลยที่เราจะขยันได้ เมื่อยน้อยหรือเมื่อยช้า ทนทำได้นาน ไม่ยาก
เย็นอะไร สร้างสรรได้ดี แล้วสุขภาพเราก็ไม่เสียด้วย มันกลับดี

สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันพิสูจน์คำสอนของพระพุทธเจ้า
อภรรณะ ๖ ก็ตรงกันข้ามกัน เลี้ยงยาก ทุภระ บำรุงยาก ทุโปสะ
มักมาก มหัพิจจะ ไม่สันโดษ อสันตฺถุจิ การสมาคม สังคณิกะ
ความเกียจคร้าน โกสัชชะ อภรรณะ คือ ผู้ที่เป็นอย่างนี้ เป็นคน
จืดจาง เดี่ยวนี้อภรรณะมีเต็มบ้านเต็มเมือง เป็นพวกที่ไม่น่าคบ
ไม่น่าเข้าไปสมาคม เขาร้ายกาจร้ายแรง ท่านใช้ภาษาจริงๆ เลยใน
พระบาลี **วิธณัง อวิธณัง** ผู้ที่มีวรรณะ ๙ กับไม่มีวรรณะ ๖ พวก
อภรรณะนี้เป็นจืดจาง ไม่น่าสมาคมเพราะไม่มีคุณสมบัติ ไม่ใช่
ไม่น่าสมาคมเพราะชาติตระกูลต่ำ ไม่ดูถูกดูแคลนกัน แบ่งชั้นวรรณะ
กดขี่ข่มเหงกันเพราะชาติกำเนิด

การแบ่งวรรณะ ๔ เป็นวรรณะพราหมณ์ นักบวช วรรณะ
กษัตริย์ นักบริหาร วรรณะแพศย์ นักบริการ วรรณะศูทร นักผลิต
๔ วรรณะนี้แบ่งกันตามหน้าที่ ใครถนัดอะไรก็ทำ มันมีขึ้นมีตอน
มีฐานะสูงต่ำอยู่ แล้วเราก็จะร่วมกันทำ สัมพันธ์กัน รักกัน เกื้อกูลกัน
นักผลิตนี้จะต้องรวยกว่าเพื่อน นักบริการก็รวยรองลงมา นักบริหาร
ก็มีน้อยที่สุด ยิ่งนักบวชไม่ต้องมีเลย จนที่สุดถ้าเป็นจริงดังว่านี้
สังคมอยู่รอดแน่ๆ

พระพุทธเจ้าก็เป็นคนเหมือนเรานี้นะ ท่านได้สั่งสมความรู้
แสวงหาสิ่งที่ประเสริฐ ก็ชาติๆท่านเคยผ่านมา ท่านก็แสวงหา

และสิ่งสมเอาสิ่งทีวเเศษเป็นความประเสริฐมาจนกระทั่งวันสุดท้าย
ท่านได้สิ่งประเสริฐที่สุดก็คือเป็นพระพุทธเจ้า แล้วพระพุทธเจ้า
ประเสริฐที่สุดเป็นคนอย่างไร มีบ้านหลังใหญ่ไหม (ไม่มี) มีเงินทอง
เยอะแยะไหม (ไม่มี) ท่านโง่หรือ ท่านหลอกคนหรือ ท่านก็ไม่ได้
หลอกใคร ท่านจริงใจ ท่านทำให้เห็น นั้นนะสุดประเสริฐ และอยู่
ได้อย่างวิเศษด้วย มีคนกราบเคารพทั่วบ้านทั่วเมือง ยกย่องเชิดชู
ทั่วบ้านทั่วเมือง ไม่มีเงินสักแดงเลยนี้แหละวิเศษขนาดไหน อยู่อย่าง
ไม่สิ้นไร้ไม้ตอก อยู่อย่างขยันหมั่นเพียร มีความสามารถ
มีประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ตัวเองก็ไม่กินมากกินมาเยอะไร
กินน้อยใช้น้อย แต่ทำงานสร้างสรรค์ มีประโยชน์คุณค่า มีความรู้
ความสามารถช่วยคนอื่นได้เยอะแยะ อย่างนี้ต่างหากละคนประเสริฐ

ชาวโศกเราปฏิบัติแล้วก็เป็นชุมชนเป็นหมู่กลุ่ม มีวัฒนธรรม มีจารีตมีประเพณี มีการดำเนินชีวิต มีองค์ประกอบของบทบาท การดำเนินชีวิตเป็นระบบไปเรื่อยๆ ยังไม่เจริญสมบูรณ์หรอก แต่ว่า ก็จะต้องเป็นไป อาตมาเห็นทางรอดของสังคมมนุษยชาติคือทางนี้ ทางทุนนิยมไปไม่รอด ประวัติศาสตร์บอกเรามากมาย แต่ก่อน เยอรมันเคยร่ำรวยแล้วก็เคยทรุดมาแล้วต่อมาอังกฤษ-อเมริกา ก็ตาม มาเป็นลำดับๆ ทรุดลงไปเรื่อยๆ หลงรวยไปไม่รอดหรอก ถ้าลด ลงมาๆ เขาก็แย่แล้ว ความรวยของเขาต่ำลงมาเขาก็แย่แล้ว ไป ไม่รอดแล้ว เขาก็อยู่กับสิ่งเหล่านั้น ประคองชีวิตด้วยสิ่งเหล่านั้น

พวกเรานี่จนได้ที่แล้ว จนลงไปกว่านี้ไม่ได้อีกแล้ว มันมี ทิศทางที่ยืนยันได้ ถาวร ยืนนาน ไม่มีแปรปรวน ทางนี้ไม่มีปัญหาเลย สบายแล้ว ก็ไม่มีเงินสักบาทแล้ว จะไปจนกว่าคนไหนอีกล่ะใช้ไหม เราเองเราก็ไม่ได้เดือดร้อน เรายินดี **คนจนมหัศจรรย์** กินมือเดียว นี้ เดือดร้อนไหม ไม่เดือดร้อน ไม่มีเงินเลยนี้เดือดร้อนบ้างไหม..ไม่ ริษยาเขาไหม..ไม่ อยู่สบายไหม..สบาย มีปัญหาไหม..ไม่มี ไม่มี ปัญหา มีแต่ปัญญา เป็นคนจนที่ช่วยสังคมด้วย และสังคมจะไปรอด

คนที่**มีวรรณะ ๙** คือ **คนจนมหัศจรรย์** ซึ่งจนอย่างพิเศษ เป็นคนที่มีเศรษฐศาสตร์บุญนิยม อันเป็นนวัตกรรมของโลก

อาตมามีอายุยืนยาวอีกเท่าไร? อาตมาจะดูความจริงอันนี้ ขอให้ทุกคนที่มานั่งฟังธรรมพยายามเอาสิ่งเหล่านี้ไปพิสูจน์ ประพฤติ อย่าเสียเวลา ทุกวินาทีเป็นวินาทีแห่งบุญ